

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII Rugpiūtis — August 30, 1972 Nr. 67

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NIXONO TRIUMFAS

Respublikonų konvencijoje ir po jos

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Respublikonų konvencija nebuvo labai jaudinanti. Viskas joje buvo iš anksto numatyta ir apskaičiuota. Kitko ir negalima buvo laukti. Prezidentas Nixonas ketvirtaisiais savo valdymo metais atgavo savo populiarumą ir pagal visus tyrimėjimus turėtų būti perrinktas didele balsų dauguma, jei rinkimai įvyktų dabar. Už tat konvencijos tikslas ir buvo duoti jam progos pasirodyti iš pačios geriausios pusės ir išlaikyti tą vaidą iki rinkimų dienos.

Atgal žiūrint, negali sakyti, kad jam būtų pasisekė išpildyti prieš keturis metus duotas rinkiminius pažadus. Jo asmeninis populiarumas aukščiausią tašką pasiekė pirmaisiais -- 1969 -- valdymo metais ir tą sykį jis patiko beveik 70% savo taučių. Vėliau populiarumo kreivė slydo žemyn, 1971 metais apie jį gerai atsiliepdavo mažiau kaip 50%. Nauja ūkinė politika ir jau šiais metais įvykusios kelionės į Pekiną ir Maskvą jo populiarumą pakėlė iki 60%, kuris prieš konvenciją nukrito iki 57%. Turint galvoje, kad pagal tuos pačius Newsweek tyrimėjimo duomenis jo oponentas McGovern patinka tik 31% amerikiečių, turimos daugumos turėtų pakakti jei, žinoma, ji bus išlaikyta.

Jos išlaikymui prezidentas logiškai pasirinko ramias priemones. Demokratų partija yra gausingesnė narių skaičiumi, tačiau jos kandidatas McGovern toli gražu neatitinka jų visų idealams. Už tat Nixonas savo nominacijos priėmimo kalboje ir kvietė nepatenkintus demokratų neiti į kairę su McGovernu, bet 'grįžti namo' priesenųjų amerikiečių principų. Per rinkimus būsią gali-

ma pasirinkti ne tarp radikalinių pakeitimų ir iš viso jokių pakeitimų, bet tarp pakeitimų, kurie gali būti sėkmingi ir tokių, kurie nieko gero neatneš (suprask -- McGovern siūlomų).

Savo kalboje prezidentas nedavė jokių konkrečių duomenų apie tolimesnius planus. Tai buvo tik pažadas tęsti ligšiolinę politiką, kuri aplamai imant, ir turint galvoje visas sąlygas, buvo sėkminga.

Vienas iš opiausių klausimų ir toliau palieka Vietnamą. Tiesa, jis kaštuoja mažiau negu iki šiol, tačiau kova su viena komunistine valstybe kai su kitom rasta bendra kalba ir interesai, nėra labai patraukli. Kalbėdamas ta tema, prezidentas paminėjo tik tris taikos sąlygas:

"Mes niekada neapleisime savo belaisvių".

"Mes nepadėsime savo priešams pristesti ko-

munistinį režimą 17-kai milijonų vietnamiečių".

"Mes nesutepsime JAV garbės".

Dvi sąlygas nesunku išpildyti, ginčas sukasi dėl antros. Kaip prezidentas teisingai pastebėjo ir dėl tos sąlygos pasidarė lengviau susitarti po jo kelionių į Pekiną ir Maskvą.

Asmeniškai Nixonui labai padėtų susitarimas su Hanojumi dar prieš rinkimus. JAV interesams tačiau turbūt būtų geriau, jei dėl taikos rimtai būtų tariamasi jau po rinkimų. Tai kalba už tai, kad rinkimai nebūtina padeda vesti užsienio politiką. Valdžios pastovumas yra jos pagrindas.

Kaip ten būtų, Nixonas, kuris asmeniškai nėra labai patrauklus ir neturi vadinamos 'charizmos', pasirodė esąs labai gabus politikas, mokąs išnaudoti kiekvieną aplinkybę savo asmeninei ir savo krašto naudai. Ko daugiau galima reikalauti iš prezidento?

Apie paskutiniuosius įvykius Lietuvoje

(Iš Vilniaus — spec. Dirvai)

Dirva gavo pluoštą žinių iš okupuotos Lietuvos. Patiekiami jas skaitytojams. Iki šiol dar neteko tų žinių sutikti ypatingai informuotų agentūrų biuleteniuose. Tenka galvoti, kad šios skelbiamos naujienos pirmą kartą pasiekia viešumą.

Romui Kalantui susideginus Kauno sode, valdžios represijos buvo nukreiptos prieš Romo šeimą. Tėvai buvo kurį laiką suimti. Atrodo, kad pasitelbtas pasikalbėjimas su Romo motina buvo gau-

tas iš jos abiems tėvams esant suimtiems. Kaip žinia, motina tvirtino (tardytojui verčiant), kad Romas buvo silpno proto.

Ypatingai ieškota, ar kas nors nenufilmavo riaušių? Foto aparatas kurio ieškota suimtųjų tarpe, buvo pirmas taikdiny. Mat, sklido gandai, kad tam tikri asmenys netikėtai fotografavo, bet ir filmavo demonstruojančius jaunuolius ir sovietinių parašiutininkų brutalumą. Esą, mėginama išsiųsti į laisvąjį užsienį nuotraukas demonstravusių merginų, kurioms įsiutę tardytojai kirpo plaukus. Esą, nufotografuoti per demonstraciją užmušti policininkai bei sudeginti pastatai.

Žinoma, kad Romo brolis, mokytojas, buvo besiekias daktarato. Bet, po Romo tragedijos jo broliui mokytojui neleido laikyti egzaminų daktaro laipsniui gauti.

Tam tikrą laiką buvo sulaukyti išvažiavimai į užsienį, nors išvažiuoją asmenys atrodė labai lojalūs sovietinei santvarkai. Išvažiuojantieji, vėliau, ne tik į laisvuosius kraštus, bet ir į satelitinius, griežtai buvo įpareigoti nekalbėti apie Kauno įvykius. Galioja standartinė formulė: su sideginusieji buvo nesveiki psichiniai!

Kalbama, kad susideginimai buvo Kaune, Varnėje ir Šiauliuose. Tuo

Detroito žurnalistai rugpiūčio 13 d. suruoštoje popietėje diskusijoje nagrinėjo temą "Spauda ir jaunimas". Ta tema kalbėtojais buvo rašyt. Vytautas Alantas ir stud. Robertas Selenis. Vėliau vyko labai gyvos diskusijos. Šioje nuotraukoje diskusijų dalyviai. Sėdi iš kairės: Pajauta Gaižutienė, Zofija Vasiulienė, Vacys Urbontas, Kastytis Karvelis, Robertas Selenis, Virginija Giedriūnaitė, LŽS-gos pirm. Juozas Vaišnys, S.J., Detroito žurnalistų pirm. Vladas Selenis, Elena Karvelienė ir Vladas Mingėla. Antroje eilėje sėdi: Stasė Urbonienė, Marija Gražulienė, Kunigunda Kodatienė, Irena Alantienė, Alfonsas Žiedas, Stovi: Bronė Selenienė, Pranė Lazdynienė, Adolfas Vasiulis, rašyt. Balys Gražulis, Lidija Mingėlienė, dr. Kazys Karvelis, dail. Stasė Smalinskienė, buv. žurnalistų sąjungos pirm. rašyt. Vytautas Alantas, Marija Sims, Pranas Turūta, Anelė Žiedienė, Vincas Tamošiūnas ir Antanas Grinius, Priekyje: Jadvyga Grinienė ir Albinas Grigaitis.

Jono Gaižučio nuotrauka

Čekoslovakijos tragedija

ALG. TOLVYDIS

Čekoslovakijos tragedija yra beveik tokia pat, kaip ir Lietuvos. Tik ji prasidėjo šiek tiek anksčiau, nes jau pasaulio galiūnų Muencheno sutartimi, pasirašyta 1938 m. lapkričio 29 d., buvo priversta Vokietijai atiduoti Sudetų kraštą. Po to sekė nauji tragedijos aktai, kurie baigėsi 1939 m. kovo 14 d. Hitlerio įvykdyta Čekoslovakijos okupacija. Suprantama, kad čekoslovakai nekenė Hitlerio ir vokiečių, kaip velnias kryžiaus. Jie laukė ir kovojo dėl laisvės. Jie manė, kad ir komunizmas nebus toks baidas, kaip hitlerizmas. Buvo visiems žinoma, kad labiausiai raudoni pasidarė čekoslovakai. Deja, naujas tragedijos aktas Čekoslovakijoje prasidėjo, kai 1948 m. Komunistai įvykdė pučą ir Čekoslovakiją

tarpu laisvasis pasaulis dar negirdėjo ką nors panašaus iš Šiaulių.

Jaunimo nepasitenkinimą populiariai vadina "renesansu". Gautoje iš satelitinių kraštų spaudoje buvo platesnių Kauno įvykių aptarimų. Ši spauda buvo gaudoma žmonių. Vėliau ir satelitinių kraštų spauda, kur tilpo užuominų apie Kauno įvykius (susideginimą, riaušes) dingio iš laikraščių kioskų. Ji buvo konfiskuojama. Visuotinis įsitikinimas, kad Gdanskio darbininkų sukilimas pagerino Lenkijoje ekonomines darbininkų gyvenimo sąlygas. Daroma išvada, kad ir lietuviai darbininkai reikalingi sukilimo!

Kai kada lietuvius pasiekia laisvojo pasaulio lietuvių spaudiniai. Šie spaudiniai eina iš rankų į rankas tarp asmenų ir grupių, kur yra pasitikėjimas savo tarpe.

paskelbė satelitinę sovietų valstybę. Nuo tų metų Čekoslovakija pavirto tipiška bolševikinė "respublika" su visais Stalino valdymo požymiais.

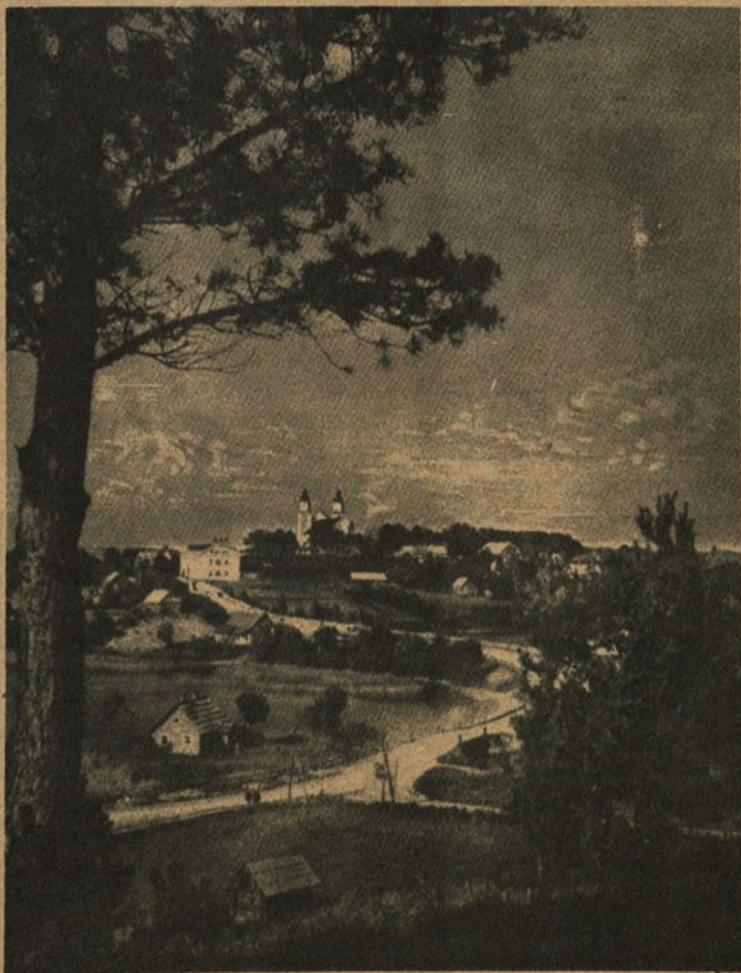
1972 m. rugpiūčio 20-21 d.d., sukako 4 metai, kai Čekoslovakiją iš naujo prispaudė Maskvos letena. Brežnevas buvo išsiginčijęs, kad A. Dubčekas valdoma Čekoslovakija gali išsprūsti iš Rusijos nagų. Dubčekas režimas, kaip žinome, buvo gero kiaušio suliberalėjęs, ir buvo tikimasi, kad, anot Mairo, Pavasaris eina Karpatų kalnais, kitaip sakan, Čekoslovakijoje švinta laisvės aušra. Tačiau Brežnevas užbėgo Dubčekui už akių ir pasiuntė net penkių "respublikų" raudonąją armiją, kuri Dubčeką režimą su likvidavo ir jėga primestė iš naujo Čekoslovakijai tokią pat bolševikinę diktatūrą, kaip ir Rusijoje bei jos pavergtuose kraštuose. Tūkstančius čekoslovakų sukišo į kalėjimus, šimtai tūkstančių pabėgo į užsienius. Dubčeką laikinai išsiuntė pasiuntinybės valdininku į Turkiją, o vėliau atšaukė ir privertė vergauti paprastu darbininku.

Naujasis Čekoslovakijos diktatorius Gustavas Husakas (59 m.) jau ketveri metai valdo "respubliką" pagal vyresniojo "brolio" Brežnevo doktriną: klausyk Maskvos ir terorizuok pavergtus čekus ir slovokus, kad jie tavęs bijotų ir nedrįstų net pagalvoti apie laisvę. Nepamirškime, kad jis yra senas stalinistas, išėjęs gerą komunistinę mokyklą, ragavęs net kalėjimo už slovakini separatizmą. Čekų politinis pabėgėlis exgenerolas Jan Šejna tvirtina, kad G. Husakas yra labai suikompromitavęs ir ilgai

negalėsias išlikti valdžioje. Tai žinąs ir Brežnevas. Bet mums puikiai žinoma, kad Maskvos diktatoriams labiausiai ir naudingi suikompromitavę tipeliai, nes jie ištikimiausiai tarnauja Maskvai.

G. Husakas, perėmęs valdžią, buvo paskelbęs, jog jokių politinių bylų nebus keliama Čekoslovakijoje. Deja, jis šį pažadą sulaužė pagal Maskvos taktiką: meluok kiek pajėgdamas, jei iš to melo bus naudos komunistui. Šiandien vėl Čekoslovakijoje vyksta masiniai areštai, politinės bylos, "kontrarevoliucionierių" baudimas ilgąmis kalėjimo bausmėmis. Beveik visi tie vadinami "kontrarevoliucionieriai" yra buvę komunistai, dubčekininkai. Tik paskutiniu metu yra nubauti 46 politiniai kaliniai apie 110 metų kalėjimo. Nemaža iš jų yra gavę per 6 metus kalėjimo. Areštuotų yra buvę 1,5000. Per 4 metus iš Čekoslovakijos yra pabėgę 160.000. Kas tik gali, mau-na iš Čekoslovakijos į užsienius, net patys komunistai. Pvz. Jiri Pelikan, buvęs Čekoslovakijos KP CK narys ir jų "parlamento" užsienio komisijos narys, televizijos direktorius. Dabar jis Angelai Davistaip rašo: "Kalėjimas nėra vienintelė priepaudo forma Čekoslovakijoje. Dešimtys tūkstančių piliečių neturi iš ko gyventi: jie yra atleisti iš darbo dėl politinių priežasčių. Geriausi rašytojai yra priversti tylėti, teatrai, kuriene pasidavė režimui, yra uždaryti". Todėl jis prašo A. Davis, kad ji reikalautų paleisti visus politinius kalinius pasaulyje, lygiai Čekoslovakijoje, lygiai Sovietų Rusijoje,

(Nukelta į 2 psl.)

Zarasai - ežerų kraštas.

V. Augustino nuotrauka

Australiją palikus

Pas Lenkijos lietuvius

ANTANAS LAUKAITIS

Skrisdamas į Varšuvą aš niekad nepagalvojau, kad šioje Lenkijos istorinėje sostinėje aš su tikslu tiek daug lietuvių. Ir su tikslu jų iš Vilniaus, studentų iš kitų Lietuvos vietovių, iš Punksko, ir pačios Varšuvos. Ir visiems jiems buvo labai malonu matyti šį, iš apačios žemės atkeltą, Australijos lietuvį, kuris pats pirmasis iš šio krašto lankėsi Lenkijos Kultūros Lietuvių Draugijos Varšuvos skyriuje. Pats centras ir visa vykdomoji valdžia yra Punkske kuris reikia laikyti pačiu Lenkijos lietuvių centru, duodančiu visas direktyvas Lenkijos lietuvių veiklai. Varšuvos skyriaus patalpa yra pačiame mieste ir susideda iš dviejų nemažų kambarių. Pirmajame yra raštinė ir jau antri metai kas mėnesį išeinančio laikraščio - mėnraščio "VARSNOS" redakcija ir administracija. Antrajame kambarielyje yra įrengta daugiau svečių priėmimo vieta.

Varšuvos skyriaus pirmininkas yra jaunas, apie 30 metų diplomuotas universiteto matematikos lektorius Rimas Vainas, kuriui daug padeda jo kolega ir matematikas J. Chmielewskas. Jie abu yra tikri Punksko lietuviai, baigę ten mokyklą, gimnaziją ir vėliau Varšuvos universitetą. Rimo Vainos tėvas J. Vainas yra ilgametis Punksko mokytojas, lietuviškos veiklos nepavargstantis darbuotojas ir, ne klusiu pasakymas, Punksko lietuviška širdis. Sūnus, tamsiais ilgais rudais plaukais, ilga ruda barzda, niekuo nesiskiriantis nuo mūsų vakarų pasaulio jaunų vadovų yra širdimi ir dvasia karštas patriotas lietuvis.

Prisipyręs jis ir jo draugas mane kvietė važiuoti su jais į Punkską ir, pačiam pamačius, papasakoti pasaulio lietuviams kaip tie Punksko lietuviai gyvena, kaip jie myli tą savo Lietuvos kraštą, kokie jie yra pasišventę lietuviai. Galia, kad mano ribotas 5-kių dienų Lenkijos vizitas neleido man pasinaudoti jų pasiūlymu.

Šiandien, kaip išsireiškė jaunasis energingas pirmininkas, mes esame dėkingi pasaulio lietuviams už tą duotą anksčiau mums materialinę pagalbą, bet šiandien ji jau visiškai nereikalinga, nes lietuviai Punkske jau gyvena gana gerai materialiniai, ypatingai, kaip ir visoje Lenkijoje, ūkininkai, o jų ten dauguma. Mes per paskutinius porą metų Punkske praturtėjome. Mes tuo pačiu daug geriau ir prasmingiau dirbame ir savąjį tautinį lietuvišką darbą. Mes turime daug daugiau kultūrinių ir meninių ratelių, darome vaidinimus ir ruošiamės daugiau kultūrinių parengimų. Mūsų mokyklos ir gimnazijos Punkske, Seinuose ir kt. pasipildė jau tas pačias mokyklas baigusiais ir vėliau pasidariusiais mokytojais, kurie grįžta ir jau mokytojauja tose pačiose mokyklose dažnai gaudami daug mažesnę atlyginimą, negu jie galėtų gauti kitur Lenkijoje. Tai yra mūsų patriotai. Ir kaip malonu buvo matyti šį jauną patriotą Punksko dūką taip energingai ir jausmingai pasakojant apie šio lietuviško trikampio gyvenimą.

Punksko lietuvių kultūrinių namų kaimo kapela. Iš kairės: Bronius Bansevicius, Juozas Nevulis, Ulijanas Babkauskas, Juozas Bansevicius, Petras Pikys ir ansamblio vedėjas Antanas Šilaužys.

Mažai trūko, kad jie mane būtų "pagrobę" ir nusivežę į Punkską, kur jų pasakojimu, aš būčiau buvęs labai mielas ir laukiamas svečias.

Visai kitaip yra su Lenkijos lietuviais, kurių po karo iš Lietuvos ir Vilniaus krašto atvažio virš 10,000. Galia, bet tai yra pati greičiausiai išstautėjusi lietuvių išeivijos dalis. Visoje Lenkijoje yra tik keli šimtai šių lietuvių dar priklausančių bent kuriam lietuviškam veikimui, kai beveik 99% jau yra pasidarę lenkais, pakeitę pavardes, vaikų vėliau nemokinant lietuvių kalbos ir pan. Priekasčių ir pasiaiškinių girdėjau visokių, tačiau jie neįtikino daugiau nei manęs, o tuo labiau jaunųjų Punksko lietuvių, kurie savo gražia ir, jau senai man girdėta puikia dūkliska tarpe puolę senųjų iš Lietuvos atvažiuosius lietuvių abejingumą savajam lietuviškam patriotizmui. Tie jauni Punksko vyrai ir tie nenuilstami šio krašto lietuviai darbuotojai ir kultūrininkai gali būti daug kam ir iš mūsų gražus pavyzdys ir yra verti visų mūsų didelės pagarbos.

Varšuvoje gyvena įdomus buv. mokytojas Jurgis Jurkonis, kuris jau 14-ka metų renka visą istorinę jam prieinamą medžiagą apie paskirus Lietuvos istorinius laikotarpius, asmenis ir pan, ir tikisi kada nors juos panaudoti moksliniams darbams.

Pats laikraštis "Varsnos", yra neblogos išvaizdos ir svarbiausias parašytas labai gera ir taisyklinga lietuvių kalba. Jame atsispindi, daugiausiai Punksko ir jo apylinkių lietuviškas gyvenimas, kas manau turėtų būti daug plačiau aprašoma ir mūsų visoje lietuviškoje spaudoje, apie ką pasaulio lietuviai taip mažai žino.

Vieną rytą, turėdamas savo vadovėmis vieną Vilniaus lietuvių studentę, atvykusią aplankyti giminių į Varšuvą ir jos puse eina Varšuvos lietuvių, bežinint, neįėjant dabar pradėtą restauruoti didžiąją Varšuvos pilį, išgirdo me lietuviškus balsus. Tai buvo Vilniaus studentai, grįžta iš Rytų Vokietijos, kuri jie atliko vasarinius darbus. Susipažinome ir tuoj pat vėl visi su didžiausiu nustebimu apipuolet Australijos lietuvių, dar jiems iki šiol nematyta. Klausimų klausimai, vos galui suspėti atsakinėti, kol pagaliau prie Lenkijos Nežinomojo Kareivio kapo, kurį dieną ir naktį saugo du lyg marmuriniai

kareiviai, išgirstame ir vėl linksmus lietuviškus balsus. Tai technikos fakulteto Lietuvos studentai apžintinėja Lenkiją. Ir Varšuvos šventovėje mūsų lietuvių jau virš 40. Padarau nuotraukas, kalbos, klausimai ir po geros valandėlės mes daugumas patraukiamo į lietuvių kultūros namus. Kaip keista, bet šį kartą jau aš vedu visą grupę, nes tik aš vienas žinau tikslų kelią.

Pati Varšuva šiandien yra atsisatęs gražus miestas, turintis patį didžiausią vakarietiškos visos Rytų Europos atspindį. Maisto yra daug ir įvairaus, tik jis brangesnis negu Lietuvoje. Drabužių ir šiaip įvairių kitų prekių yra gana daug. Žmonės, ypatingai moterys yra labai gražiai ir moderniškai apsirengę ir jos savo gražumui ir grakštumui pralenkia labai daug ir vakarų Europos kraštų. Šeštadienį ir sekmadienį, o taip pat, gal kiek mažiau ir kiekvieną vakarą, trūkstančiai varšuviečiai išeina vakariniam pasivaikščiui po gatves, ilsisi gana neblogose kavinėse, restoranuose ir naujai pastatytuose gražuose hoteluose, kurių kiekvienas turi vakarietiško stiliaus naktinius klubus. Kaip keista, bet apie šiuos klubus jaunos gražuolės merginos tiesiog gauda dolerinius turistus, norėdamos su jais praleisti vakarą naktiniame klube, pavalgant puikią vakarienę, pažinti gerą programą ir pan. Atrodo, kad doleris yra čia labai galingas.

Pats Varšuvos miestas tai yra pokarinis lenkų pasididžiavimas, ką jie svertinčiau kiekviena praga pabrėžia. Per paskutinįjį karą Varšuvoje žuvo 700,000 gyventojų. Po nelaimingo 1944 metų sukilimo, kurį lenkai su kartėliu prisimena, visi išlikę gyventojai buvo iš miesto išvaryti ir tris su puse mėnesio miestas buvo valomas ir likusieji pastatai sprogdinami. 84% visų sostinės namų buvo sunaikinta, kai iš visų istorinių pastatų ir paminklų tik 10% teišliko. Skaičiuojant tuo laiku buvo padaryta apie 3000 milijonų dolerių nuostolių. Jau praėjo 28 metai nuo to ir miestas šiandien turi apie 1,350,000 gyventojų, kai visi pastatai yra daugumoje, ypač turintieji šokių tokią istorinę reikšmę, atstatyti tokia me pačiame stiliume ir formoje, kaip kad jie buvo prieš karą. Varšuvos gyventojai per metus metus pripratę prie didelių

Čekoslovakija...

(Atkelta iš 1 psl.)

mes papildytume: Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir visuose rusų komunistų pavergtuose kraštuose. Jis prašo ją protestuoti prieš žmonių teisių susiaurinimą ar paniekimą, ypatingai spaudos, organizacijų laisvės užgniaužimą, emigravimą, darbo studijavimo laisvės... Ir reikalauti, kad būtų atitaukta rusų kariuomenė iš Čekoslovakijos, mes papildytume: iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir visų svetimų kraštų. Deja, mes nelygiai tikime, kad Pelikan kreipimasis į Davis duos kokių nors vaisių. Kol komunistų ideologai nepažiną tikros komunistinės duonos, tol jie nelygiai supranta, kas tai yra komunistinis režimas... Ir Davis tai nesupranta.

Maskva ir G. Husakas apsidžiaugę, kad jie per ketveris metus susitvarkė su Čekoslovakijos re-akcionieriais. Ar šis jų džiaugsmas yra pagrįstas, kitas klausimas. Čekoslovakijos tragedija dar nėra baigta: kelios sąmoningos 15 milijonų tautos Čekoslovakijos viduje nerimsta, kovoja, siekia laisvės ir nepriklausomybės. Jan Palach susideginimas dėl laisvės Prahoje persimetė į Lietuvą, čia dar daugiau atsirado didvyrių kovotojų dėl tų pačių vertybių ir tautinių idealų. Nerimsta ukrainiečiai, nerimsta latviai, nerimsta estai... Nebeužtvenksi apės bėgimo...

kentėjimų ir pasiaukojimų ir šiandien yra viskam labai kanti, pasirodę laukti geresnių pasikeitimų. Po naujosios valdžios pasikeitimo, civilinio lenko gyvenimas, ypatingai ūkininkų, labai pagerėjo, kas atsiliepė ir į pačią krašto gerovę. Prie Gomulkos visą laiką buvo neduodamas leidimas restauruoti garsiąją Varšuvos pilį ir aplinkinius jos pastatus, tačiau pasikeitus vadovybei jau antroje savaitėje restauravimo darbai buvo pradėti. Ši darbų pinigais labai remia užsienio lenkai.

Teko man būti Varšuvoje vieną sekmadienį. Nustebau pamatęs bažnyčiose, kurių yra daug ir visos atidarytos, tiek daug žmonių ir ypatingai jaunimo, ko ir pas mus laisvoje Australijoje nėra. Religingumas visoje Lenkijoje yra labai gilus.

Vaikščiojant po Varšuvą, jau neskaitydamas jų Nežinomojo Kareivio kapo, kuris visuomet skęsta gėlėse, daugelyje vietų, namų sienos, prie paskirų medžių ar pan., galima pastebėti įrašytas lentas, dažnai su nuotraukomis, pažymint jog šioje vietoje žuvo rašytojas, dailininkas ar kitas žymesnis žmogus. Ir visas šias vietas puošia gyvų gėlių vainikai ir gėlių puokštės.

Taip pat keista buvo krautuose matyti pavadinimus: lietuviški šalti barščiai, lietuviška duona, lietuviška dešra, lietuviški koldunai ir kt. Ragavau jų visų tiek Lietuvoje, tiek Lenkijoje ir šiandien turiu daug vargo kaip numesti per tą laiką pridėtus 14-ka svarų svorio. Ne žinau ar pasiseks, nes Čekijoje ir Vokietijoje jei maistas nėra toks skanus, tai alus vienas iš geriausių pasaulyje. Ir vėl tam vargšui keliautojui bėda.

M A L E

IMMEDIATE OPENING
JOURNEYMAN ELECTRICIAN
JOURNEYMAN DIEMAKERS

Established Toledo, Ohio firm with good wages and best benefits, including retirement. Send brief resume with phone number to: G. P. Clark, Personnel Director, Dura Division, Dura Corp., 4500 N. Detroit Ave., Toledo, Ohio 43695.

An Equal Opportunity Employer (67-69)

KITI RAŠO

Renginiai ir spauda

Nė vienas viešas renginys neapsieina be informacijos. Norint sukviešti platesnį būrį dalyvių, reikia kreiptis į savosios informacijos kanalą -- spaudą ir radiją. Kadangi plačiausiai pasiekia spauda, rengėjams tenka naudotis daugiausia jos patarnavimais. Patirtis rodo, kad tai sėkmingiausia priemonė savo renginiams pagarsinti. Dėlto į ją daug dėmesio kreipia ne tik vietinio pobūdžio, bet ir platesnio masto renginiai. Jei didžiausias šventės pavyksta sukviekti mases dalyvių, tada daugiausia spaudos dėka. Rengėjai tai puikiai žino ir dėlto laukia iš spaudos atitinkamos talkos. Spaudos žmonės tai gerai supranta ir stengiasi savo skaitytojus informuoti turimų galimybių ribose. Juk tai vienas lietuviškosios spaudos uždavinių -- informuoti apie savos visuomenės veiklą, ypač didesnio masto. Rengėjai betgi įprastine, kronikine spaudos informacija nesitenkina -- jie laukia ir reklamos. Kai kurie rengėjai net reikalauja, kad spauda reklamų jų renginį ir būtų lyg kokių garsiakalbių. Girdėti kartais nusiskundimų, esą tas ar kitas laikraštis per mažai rašė apie renginį, t.y. per mažai reklamavo. Tokie priekaištai būna dažniausiai nepagrįsti. Reklama yra pačių rengėjų reikalas, o ne redakcijų. Kai nėra rengėjų tarpe asmenų, sugebančių pasirūpinti reklama, susidaro išpūdis, kad laikraščiai vengia rašyti apie tą ar kitą renginį.

Daugiau patyrimo turi rengėjai tuos dalykus žino ir paprastai į rengėjų komitetus pakviečia informacijos pareigūnus. Pagal įsigalėjusį šabloną, toks pareigūnas parengia tekstus, multiplikuoja ir išsiuntinėja laikraščių redakcijoms. Tai vadinamasis "press release" metodas, kuriuo naudojasi ir daugybė kanadiečių bei amerikiečių organizacijų ir įvairių rengėjų. Didžiųjų laikraščių redakcijos, turinčios pakankamai personalo, gavus tokius pranešimus, daro atranką, pasiteirauja papildomų duomenų ir sudaro savo informaciją. Lietuvių laikraščių redakcijos to padaryti nepajėgia, nes tam neturi pakankamai žmonių. Jos, gavusios rengėjų pranešimus, dažniausiai spausdina, savo rankos nepridėjusios. Kadangi tokių šabloniškų

pranešimų ateina labai daug, mūsų spauda jais mirgėte mirga. Paimi vieną laikraštį, kitą, trečią -- visur tas pats. Kartojasi ištisi tekstai, nuotraukos. Mūsų spaudą tai daro neįdomią, monotonišką. Išskyrus vieną kitą originalesnį straipsnį, visur randi tą pačią medžiagą, ateinančią iš įvairių rengėjų. Aiškiai matyti, kad laikraščiai nepajėgia ar neįstengia savitai informuoti skaitytojų, darosi nuobodūs ir užkerta kelią savo egzistencijai. Skaitytojas padaro išvadą: kam gi prenumeruoti tokią spaudą! Bent kol kas šviesesnieji tautiečiai nesitenkina vienu laikraščiu, nes nori matyti lietuviškąjį gyvenimą iš platesnės perspektyvos.

Kaip tad išvengti lietuviškosios spaudos susinimo ir patenkinti rengėjų norus? Toks metodas yra ir tai visai įmanoma. Tai individualios informacijos metodas. Rengėjai, užuot visą našą užkrovę vienam asmeniui, gali sudaryti atitinkamą štabą, kurio nariai pasirenka laikraščius ir juos aprūpina ne šabloniška, o individualia informacija. Joje pagrindiniai dalykai yra tie patys, bet nuansais ir per teikimo būdus skirtingas. Tai metodas, kuriuo naudojasi gerieji periodiniai leidiniai. Jis nėra neįmanomas ir lietuviams. Praeietyje jis vieną kitą kartą buvo panaudotas, bet dėl menko tautiečių pasilankumo užmestas. Lengviau, žinoma, naudotis šablonu, bet tuo met susilaukiama ir šabloniškų rezultatų -- menkesnio redakcijų ir skaitytojų susidomėjimo. Tokios išvados pvz. buvo prieita ir baltistikos konferenciją rengiant Toronte. Kai rengėjai, susirinkę po konferencijos, svarstė geras ir blogas renginio puses, rado, kad spaudos informacija šlubavo dėl pasirinkto šabloninio metodo. O ji dabar daug kas renkami dėl jo lengvumo. Net kai kurios Bendruomenės apylinkių valdybos paruošia šabloninius biuletenius ir išsiuntinėja laikraščiams, nors apylinkėje korespondentų netrūksta. Ir aplamai visoje mūsų veikloje linkstama eiti lengvu šabloniniu keliu, bet nepriimtiniu spaudai ir skaitytojams, laukiantiems kiek galint originalesnį veido spaudos.

(Tėviškės Žiburiai, Nr. 33-34)

Punksko lietuvių kultūrinių namų choro moterų grupė. Iš kairės: Teklė Grigutytė, Nijolė Valinčiūtė, Anelė Markevičiūtė, Ona Udzilienė, Julė Pečiulienė, Anelė Vaicekauskienė, Anelė Udzilienė, Marytė Mažiauskaitė, Onutė Valinčiūtė, Teresė Agurkytė.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS SKILLED
SET UP MEN

Experienced in setting tools of type used in cold extrusion presses. Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance.

For day and afternoon shift.

Please do not apply unless experienced. Attractive rates and benefits. Apply in person.

Mr. Art Lenhard

National Extruded Metal Products Co.

(Nempeo)

9260 General Dr., Plymouth, Michigan
313-455-3700

(65-68)

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

PO J. KELIUOČIO ŠTAI VLADAS TIŠKUS...

Sovietinių gramafonų propaganda taip jau nusigyvenusi, taip jau neįtikanti, kad agitpropas pradeda suklikti galvą, kaip atšviežinti propagandines srutas naujais triukais, naujomis išdaigomis. Sugalyvota -- padaryta. Senas, garbingas nepriklausomybės periodo kultūrininkas Juozas Keluotis, ilgą laiką laikytas Sibiro tremties varguose, gražintas ok. Lietuvon. Jam buvo pavesta parašyti prosovietinį straipsnį ir po tuo rašiniu pasirašyti.

Nelaimingas žmogus atliko, ko iš jo reikalavo rusas enkavedistas. Straipsnis tilpo maskvinėje spaudoje rusų kalba. Tuč tuojau pasirodė Vilniaus leidiniuose. J. Keluotis dergė nepriklausomybės periodą ir pažangos "kreditus" prirašė sovietinės vergijos nuopelnams.

Savo laiku į tai reaguvo išeivijos spauda ir kiekvienas suprato, kad tai ne J. Keluotis rašė, bet ciniškai šėtoniškas bolševikas, buvusio kultūrininko titulu "atšviežinantis" savo propagandinį kromelį.

Ir štai, vėl, tuo pat receptu, kitas žymus nepriklausomybės periodo žymūnas, agronomas - ekonomistas Vladas Tiškus, priverstas rodyti prosovietinės mėlės šišą.

Vladas Tiškus yra Nepriklausomos Lietuvos auklėtinis. Jis buvo iškilęs iki Žemės ūkio ministerijos žemės departamento direktoriaus posto. Jis pasireiškė našioje visuomeniškoje veikloje: veikė Jaunųjų ūkininkų judėjime, daug rašė, išleido keletą veikalų žemės ūkio klausimais. 1941 metais jis buvo brutaliai deportuotas į Sibirą. Vėliau įperkėlė dirbti prie Lenos upės...

Senatvėje apgyvendintas Šiaulėnuose, V. Tiškus deklaruoja Valstiečių Laikraštyje savo lojalumą "socialistinei" ūkininkavimo sistemai. Jis gyvena K. Požėlos kolūkyje (Radviliškio rj.) ir "stebi" kolūkinį tvarkymąsi. Tad jis, pagal bolševikinę propagandą neginčytinas "kolūkinės sistemos" arbitras.

Pristatymo metodus tas pat: buvęs "buržuazinės" santvarkos žymūnas ir "operatyviai" deklaruoja pasigėrėjimą sovietinės sistemos lažu.

V. Tiškus kaž kokių būdu gavo, mat, Dirvą. Toje Dirvoje jis atrado Dirvos bendradarbės E. Čekienės rašinį, kuriame paliestos kolūkinės te-

mos. Tad, Vladas Tiškus pasiryžo "išaiškinti" visam svetui, kad kolūkis, toli gražu, nėra bedvasis mašinizuotas ir lažinis. Mes žinome, kad ok. Lietuvoje gauti Dirvą viešu būdu neįmanoma. Ją gauna tik agitpropas ir laikoma po devyniomis spynomis. Bet... štai V. Tiškus kalba apie Dirvos skaitymą taip, lyg du kart savaitėje laiškanėsis atneštų Dirvą į K. Požėlos kolūkį!

Tad, V. Tiškui prievartos keliu liepė parašyti atsakymą Dirvos bendradarbei. Jis, aišku, tai terORIZuojamas padarė... ir joks žmogus neturi teisės už tai jo pasmerkti.

Savaime aišku, kad polemizuoti su V. Tiškaus rašiniu neįmanoma. Žinant tas sąlygas, kurios jo rašinį pagimdė, žinomas jau ir rašinio turinys. Kolūkinė sistema dirba be priekaišto. Vis kas gėrėja ne dienomis, bet valandomis. Mūriniai pastatai, daugybė kombainų, dirbančiųjų entuziazmas... Juk ir Lietuvos vyskupai, savo ganytojiškui laišku (iš po enkavedisto rimbo) pareiškė, kad ok. Lietuvoje ideali religinė laisvė! Tad V. Tiškaus pareiškimas turi tiktai vieną reikšmę. Istorijai jis įrodo, iki kokio cinizmo prieina moralinė bolševikinė prievarta, iki kokio inkvizicinio rafinuotumo siekia tas baisusis teroras.

Šiemet vyko liepos 17-23 Rotenburgo vyskupijos katalikų akademijos patalpose, kuriose buvo ruoštos ir paskutiniai du mėnesiai.

Oficialiai Studijų savaitę atidarė jos moderatorius dr. K.J. Čeginskas liepos 18, linkėdamas, kad šis kultūrinis lietuvių bendravimas būtų indėlis į pasaulio kultūrą ir liudyty Lietuvos šioje pasaulio dalyje. Jis priminė tragiškuosius įvykius tėvynėje -- ugnį ir kraują -- ir pavergėjų pastangas nusišėti juos nuo pasaulio akių. Tačiau pro visas užtvaras prasiveržia galingas slopinamos tautos šauksmas -- Laisvės, laisvės... Būtume kurti, jei jo neišgirstume.

Pirmasis paskaitininkas buvo kun. Br. Liubinas, skaitęs istorinę apžvalgą apie Vokietijos lietuvių bendruomenės apylinkes.

Jis pastebėjo, kad jo pranešimas yra tąsą praeitais metais apie Vokietijos LB skaityto pranešimo. Sukauptą medžiagą suskirstė į dvi dalis -- į iki šios dienos veikiančių ir jau nustosius veikti apylinkių apžvalgą. Šiuo metu Vokietijoje veikia 33 LB apylinkės.

Peržintrėjęs archyvo bylas, jis surašė pėdsakus lygiai tiek pat nustosius veikti apylinkių.

Pažymėjęs, kad Vokietijoje tikriausiai veikė daugiau LB apylinkių, negu jam pavyko nustatyti, kun. Br. Liubinas apžvelgė būdinguosius savo darbą su stabdžiusių apylinkių veiklos bruožus, suminėjo jų veiklos našumą nešiusius asmenis ir bandė atsekti jų mirties priežastis, kurios esančios: narių išnykimas (mirtis, emigracija, išsisklaidymas), nesugyvenimas, vadovybės žmonių, kai kurių įgaliojimų prie kraštų vyriausybės bei VLB Tarybos rinkimų komisijos narių šališkumas LB apylinkių darbuotojų atžvilgiu, mišrios šeimoms, ginčai dėl BALFO šaipo dalinimo ir jos nutraukimas, rėmimas apylinkės veiklos vienu asmeniu. Prelegentas patarė apylinkėms ir Vokietijos LB Valdybai pasitikrinti, ar ir dar veikiančiuose vienetuose nesireiškia tie patys irimo pradai.

Po paskaitos pasisakė keletas senųjų LB veikėjų. Jie kalbėjo apie LB apylinkių ir aplamai apie lietuviškosios veiklos minkėjimo priežastis. Iš kitų kraštų atvykę svečiai lygino lietuvių padėtį savo gyvenamosiose šalyse su Vokietijos. Prieta išvada, kad šios dienos tema davė medžiagos liūdnams svarstymams, tačiau iš faktų, kad ir liūdnų, galima ir reikia mokytis.

Pirmoji Studijų savaitės diena buvo perkrauta pranešimais ir diskusijomis, nusitęsusioms iki vidurnakčio. Popietinių pra-

nešimų seriją pradėjo prof. dr. Mickūnas, Kauno politechnikos instituto radijo ir elektronikos fakulteto prodekanas, ilgesnį laiką dirbęs moksline Muencheno universitete. Jo pranešimas tema -- Mokslo ir mokslinio darbo sąlygos dabartinėje Lietuvoje.

Į mokyklą vaikai ateina normaliai 7 metų amžiaus. Pradžios ir vidurinės mokslo tęsiasi 11 metų (kitur Sovietų Sąjungoje 10 metų). Brandos atestatą jaunuoliai gauna būdami 18 metų amžiaus. Patekti į aukštąsias mokyklas nėra lengva, nes norinčių studijuoti yra žymiai daugiau, negu laisvų vietų. Todėl reikia laikyti įstojamuosius egzaminus.

Lietuvoje aukštosios mokyklos yra Vilniaus universitetas, institutai ir akademijos. Vienas institutų yra Kauno politechnikos institutas. Jis gimė 1950, Kauno (Vytauto Didžio) universitetą padalinus į Kauno politechnikos ir medicinos institutus.

Jaunuoliai, studijuoję aukštosios mokyklose, išvengia karinės prievolės atlikimo: karinę parengimą išsina studijų metu. Darbo krūvis yra žymus: 36 privalomos valandos per savaitę (12 valandų paskaitų, praktikos, laboratoriniai darbai ir t.t.). Technikai, baigę tris kursus, eina į fabrikuose gamybinio darbo. Baigę keturis kursus, jaunieji specialistai skirstomi į gamyklas, kur turi dirbti dvejus metus. Tai vad. priešdiplomine praktika.

Tą patį aukštosios mokyklos kursą galima baigti vakariniame mokyme. Čia dirbama 16 valandų per savaitę (4 dienos po 4 valandas). Vakarinio mokymo studentai dienos metu dirba įmonėse ir gauna normalią algą, bet užtat negauna stipendijų. Studijų laikas čia ilgesnis -- 6 metai. Jas baigia mažesnis studentų nuostimis -- 30%.

Kauno politechnikos institute yra ir neakivaizdinis skyrius, kur studijuojama korespondenciniu būdu. Neakivaizdinio skyriaus studentai taip pat negauna stipendijų.

Lietuvos aukštosiose mokyklose mokslas einamas pagal tipinius mokslo planus visai Sovietų Sąjungai. Institutas gali juos keisti 20%. Dėstoma lietuvių kalba, bet yra ir rusų grupių, kurias Kauno politechnikos institute sudaro apie 20% visų studentų.

Stipendija pirmaisiais mokslo metais siekia 35 rubl. Kasmet pridedama po 10 rubl. 73% studentų gauna stipendijas. Pragyventi iš jų, ypač pradžioje, labai sunku.

Pedagoginiai aukštųjų mokyklų laipsniai yra: asistentas, dėstytojas, vyr. dėstytojas, einais docento pareigas, docentas ir profesorius. Aukštieji mokslo laipsniai -- mokslo kandidatas ir daktaras.

Atlyginimai aukštųjų mokyklų personalo nėra dideli; gamyklos moka daugiau. Todėl sunku gauti gabių žmonių, nes jie nueina į gamyklas. Asmenys, turį mokslinius laipsnius, gauna žymiai didesnius atlyginimus. Dabar norima aukštųjų mokyklų darbuotojų atlyginimus pakelti, bent su lyginant juos su gamyklų mokamais.

Baigdamas savo pranešimą, prof. Mickūnas pagėdavo tampausnių ryšių tarp tėvynės ir išeivijos.

Antrasis antradienio popiečio pranešėjas buvo prof. dr. R. Vaišnys iš JAV-bių, gimęs 1937 Kaune (tokio pat amžiaus, kaip ir prof. Mickūnas), gimnaziją lankyti pradėjo Stutgarte, ją baigė ir kitus mokslus ėjo JAV-bėse. Fizikas, chemikas, matematikas, vadovauja dviem fakultetams Yale universitete. Aktyvus "Santaros" veikėjas. Š.m. balandžio - birželio mėn. mokslo tikslais lankėsi Vilniuje su žmona dr. Elona ir dviem vaikais. Gyveno studentų namuose. Jo pranešimo tema -- Lietuvos mokslo lygis.

Prof. dr. Vaišnys pirmiausia pastebėjo, kad Lietuvoje jam teko bendrauti su Vilniaus universiteto ir Lietuvos mokslų akademijos darbuotojais. Susidarė šis pūdlis, kad jei JAV-bių aukštosios mokyklos deda akcentą ant paruošimo studentų tyrimo darbui, tai tokios pat Lietuvos institucijos daugiau atsideda mokymui.

Rezultatas: JAV-bėse paruošiami savarankūs, Lietuvoje -- slauri specialistai. Vilniuje aukšto lygio yra pasiekę tikimybų teoriją vystyti ir puslaidininkų fizikos katedros mokslininkai. Atsilikę geologiniai tyrimai. Sunkias darbo sąlygas turi jauni, gabūs ir išsilavinę gamtos fakulteto darbuotojai. Studentai dirba rimtai. Disertaciniai darbai aukšto lygio. Jų gynimas vyksta daugiausia rusų kalba.

Lietuviai studentai yra mažiau savarankūs, negu amerikiečiai. Vilniaus studentui, turinčiam per savaitę išklausyti 36 valandas, nebelieka laiko savarankiam darbui. JAV-bių universitetai ruošia studentus problemoms spresti, o Lietuvos -- pateikia problemų sprendimus.

Sovietų Sąjunga seka JAV-bių technologijos pažangą, bet yra atsilikusi apie 10-15 metų. Lietuva turėtų ugdyti savarankesnius bei išradingus studentus. Lietuviui turi galimybę pasimokyti iš amerikiečių klaidų, bet neturi pakankamos informacijos dėl stokos gerų ryšių su užsieniu. Nurodė pavyzdį, kaip prieš 12 metų, sprendžiant Kalifornijos vandens švarinimo problemą, padaryta klaidų. Lietuvoje dabar einama tuo pačiu klaidingu keliu.

Per diskusijas po prof. Mickūno ir prof. Vaišnio pranešimų pasitikslinka, kad į 36 valandas, privalomas per savaitę išklausyti Lietuvos studentams, įeina ir politinis švietimas, svetimų kalbų mokymasis, fizinis lavinimas ir kt. Gamtos mokslų ir kiti dėstytojai įpareigoti remtis materialine pasaulėžitūra. Fakultetai užsienio literatūros turi. Ją gali naudotis tie, kurie moka svetimas kalbas.

Akreiptas dėmesys išskabintą Lietuvos gyvūnijos žemėlapi, išspausdintą Maskvoje rusiškomis raidėmis su daugeliu klaidų vietovių pavadinimuose.

Tą pačią dieną 8 v.v. paskaitą, pareikalavusią net pertraukos, dar spėjo perskaityti dr. Ant. Rukša iš Augsburgio. Moderatorius pristatė prelegentą auditorijai kaip savanorį - kūrėją. 1936 įsigijęs filosofijos doktoratą Viena, profesorius Vytauto Didžio universitete Kaune ir Pabaltijo universitete Vokietijoje, mokytojas bei direktoriaus Vasario 16 gimnazijoje, romėnų klasikų lietuvių kalbą vertėją. Jo paskaitos tema -- Kai kurios šios dienos Lietuvos švietimo problemos.

Ieškodamas atsakymo į klausimą, ar lietuvių tauta silpsta, ar stiprėja, prelegentas gvildeno Lietuvos gyventojų išsimokslinimo ir rusifikacinės indoktrinacijos problemą. Anot jo, tiek pagal 1959, tiek ir pagal 1970 Sovietų Sąjungos statistiką Lietuvos gyventojų su aukštuoju ir viduriniu mokslu procentas žemiausias iš visų 15 Sovietų Sąjungos respublikų. Dėl patalpos geofizinės padėties nuo 1939 Lietuva išgyveno dukarus, tris okupacijas, masinius trėmimus, genocidą, partizanines kovas, gyventojų pasitraukimą svetur, tuo netekdama labiau išsilavinusių gyventojų dalies. Išgyvenusių irgi panašius antrojo pasaulinio karo ir pokario įvykius, Latvija ir Estija gyventojų išsilavinimo atžvilgiu vis dėl to yra pirmiaujančiose vietose.

Lietuva išsimokslinimu atsilikusi nuo Latvijos ir Estijos dėl skirtingo paveldėjimo iš carinės Rusijos valdymo laikų, dėl Lietuvos žydų genocido ir dėl gyventojų sudėties pasikeitimo ryšių su teritoriniais 1939-1945 pasikeitimais. Aukštesnysis latvių ir Estijos gyventojų sluoksnis buvo vokiečiai, Lietuvos -- žemos kultūros rusai ir sulenkėję bajorai. Lietuvoje baudžiaiva buvo panaikinta keletu dešimtmečių vėliau, negu šiaurės kaimynuose. Tik Lietuvoje nuo 1842 nebebuvo jokios aukštosios mokyklos. Tik Lietuvoje 1864-1904 buvo uždrausta sava spauda. Lietuvoje ir miestai bei pramonė teaugo daug lėčiau ir Lietuvos miestuose lietuvių gyventojų procentas buvo keletą kartų, o sostinės net keliasdešimt kartų mažesnis, negu Latvijos gyventojų latvių ir Estijos -- estų. 1923 Lietuvoje berašėiai tebesudarė dar arti trečdalis visų gyventojų, kai Estijoje 1918 jau beveik nebebuvo analfabetų.

Dėl žydų genocido Lietuva ne-

teko 25% inteligentijos, Latvija žymiai mažiau. Estijoje žydų gyventojų nuostimis nepasiekė. 1945 Estija ir Latvija neteko prie Rusijos priskirtos teritorijos su žemo išsilavinimo gyventojais. Lietuva gavo pusę milijono žemo išsimokslinimo vilniečių. Arti 7% Lietuvos gyventojų repatriavus į Lenkiją, likusiųjų Lietuvoje lenkų išsimokslinimo lygis buvo 4 kartus žemesnis už bendrą Lietuvos gyventojų išsimokslinimo vidurkį. Be to, apie 15,000 kiek aukštesnio išsilavinimo gyventojų buvo evakuota iš Klaipėdos krašto. Lietuva yra netekusi apie vieną milijoną daugiausia labiau išsilavinusių gyventojų ir yra gavusi apie pusę milijono žemo išsimokslinimo gyventojų.

Dabar studentų procentu pagal gyventojų skaičių Lietuva užima 6-tą vietą tarp sovietinių respublikų, o specialiųjų mokyklų mokinių skaižium -- pirmą vietą. Gyventojų išsimokslinimo atsilikimas ilgai nei galės būti išlygintas.

Dr. A. Rukša suminėjo daugybę šių dienų Lietuvos lietuviškumo nenaudai kalbančių rusinimų reiškinų, kylančių iš vieno žaltinio -- iš Lietuvos priklausymo Maskvai. Kiek Lietuva buvo ir yra lietuviška ir koks jos lietuviybės pajėgumas, apsprendžia 4 kriterijai: 1) lietuvių tautybės % Lietuvoje, 2) tautinis lietuvių susipratimas ir atsparumas, 3) lietuvių išsimokslinimas ir 4) tautinės kultūros lygis. Šių dienų Lietuvos teritorijoje lietuvių tautybės gyventojų prieš karą buvo 67,9%, o 1970 -- 80,1%. Nepalikuojamai maskvinei indoktrinacijai iki šiol ne pasisekė įtikinti lietuvių, kad rusas iš tikrųjų esąs "vyresnysis brolis", kad "šali" reikia labiau mylėti už Lietuvą, kad rusų kalbai reikia teikti pirmumą prieš kitas kalbas. Ir statistikos patvirtina, kad Lietuvoje gyvenančių lietuvių tautinis atsparumas stiprėja, kai kitose sovietinėse respublikose gyvenančių lietuvių lietuviškumas silpsta. Lietuvių studentų bei vidurinių mokyklų mokinių % šian dien Lietuvos ribose aukštesnis už tą %, kuris buvo prieš karą nepriklausomos Lietuvos teritorijoje. Ir lietuvių mokslo darbuotojų % dabar nemažesnis, negu prieškarinis. Lietuvių tauta dabar pajėgesnė ir savo sukurtais kultūros turtais. Išvada: ne paisant lietuviybės slopinimo, lietuvių tautos atsparumas sustiprėjo. Laikas tuo tarpu tebeveikia daugiau lietuvių tautos naudai, negu nenaudai. Antroje XIX a. pusėje prasidėjęs mstų tautos atgimimas, stiprėjimas ir konsolidavimasis tebevyksta ir dabar.

Kitų studijos dienų paskaitininkai buvo: dr. J. Grinius, kalbėjęs apie Balio Sruogos dramaturgijos apmatus; dr. Ona Vyšniauskienė apie Lenkijos lietuvių; kun. prof. L. Budreckas apie Juozo Naujalo muzikinę veiklą ir kūrybą; kun. R. Krasauskas apie Lietuvos Katalikų bažnyčios grumtynes su valstybinio ateizmu 1940-1971; V. Natkevičius apie lietuvių Fronto organizaciją; kun. dr. J. Juraitis apie tautiško ir religijos santykius; A. Hermasas apie II PLJK ir IV Tautinių šokių šventę; dr. J. Norkaitis apie pirmąją Lietuvos respublikos konstituciją.

Baigiant studijų savaitę, koncertavo pianistė Raminta Lamp satytė ir dainininkai kun. K. Senkus ir Br. Gailiutė-Spies.

Studijų savaitės metu veikė dail. A. Krivicko suruošta kultūrinė paroda su išeivijos ir tėvynės skyriais ir buvo rodomi kultūriniai filmai, sukurti išeivijoje ir Lietuvoje.

(VLB Inf.)

ELECTRICIAN LICENSED ONLY A OR B

Factory maintenance experienced required.

1st SHIFT

All fringe benefits

UNIVERSAL GRINDING CORP.

2200 SCRANTON RD.

CLEVELAND, OHIO

An Equal Opportunity Employer (61-67)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

GIRTUOKLIAVIMAS LIETUVOJE

-- Jis girtutėlis ateina į darbą, žiūrėk, jis patogiausiai paguldomas nuošaliai me kamputyje, duris užrakiname ir žmogus ramiau gali ilsėtis, ir pašalinė akis nepamatys...

Taip dėsto Elektrėnų statybos valdybos komjaunimo komiteto sekretorė E. Butanavičiūtė (Komjaunimo Tiesa, Nr. 144).

Nereikia išleisti iš akių, kad Elektrėnų imonė yra viena iš ryškiųjų imonė pavyzdinė, išgarsinta -- ir koks tėviskas, šiltas dėmesys girtuokliui. Reiškinytas toks jau familiariškas, kad "nuošaliame kamputyje" išsidribs žmogelis. Ir taip iki kitos dienos.

Girtavimas tapo sovietinės tikrovės dalimi. Bolševikinė sistema žiauriai nualino dvasines žmogaus jėgas, palaužė jo atsparumą nuodui, priverė jį ieškoti užsimiršimo alkoholyje.

Atrasti tokį užsimiršimą labai lengva. Degtinė ant kiekvienos lentynos parduotuvėje.

Rašo Vilniaus tarnautoja G. Jusytė (tas pat laikraštis):

-- Užsukau į parduotuvę Nr. 18 išgerti sulčių. Diena artėjo į pabaigą ir pardavėja nesutiko atidaryti naujo stiklainio, nes ligi ryto surūgš. Už tai lentynoje puikavosi darni eilutė "Ekstros" (degtinės) ir traukė pirkėjų, ypač vyriškos giminės aki. Tuoju vienu iš butelių atsидūrė pagyve-

nusio vyro kišenėje.

Ta pat korespondentė nurodo:

-- Prie parduotuvės "Kaunas" iki vėlyvo vakaro sukinėjasi vyrų būreliai. Jei ne prie centrinio įėjimo, tai už parduotuvės. Stebėtis nėra ko. Atrodo, bet kuriuo metu čia gausi "rašalo", nors vežimu vežk.

Laikraščiai gauna daug laišku, kurie smerkia girtavimą. Bet tarp smerkėjų yra vienas kitas atidesnis. Jie ieško priežasčių: kodėl taip pamišėliškai girtaujama. Jie nurodo, kad girtavimo priežastys: "nervinis pervargimas, noras išsikrauti".

Šie sąžiningi laišku rašytojai siunčia redakcijoms nepasirašytus laiškus. Redakcija juos kaltina bailumu. Bailumas visiškai pateisinamas. Juk dėl tokių priežasčių atradimo galima nukentėti nuo ... valdžios. Juk tai sovietinės sistemos, ne atskiro žmogaus, apkalbinimas.

Tačiau, girtavimas, nors įrengtos gatvės "blaivyklės", yra sovietinės sistemos neatkiriama dalis. Štai jums gegužinė:

-- Sutraškėjo krūmų šakos, pasklido sudegusio benzino kvapas -- į paežerę atriedėjo "Volga". Iš jos išsiritę keturi vyrai tuoju ėmė tempti nuo produktų išpampusius krepšius ir ruošti stalą, ant kurio puikavosi ne vienas butelis.

Grandinėlės šokėjai E. Giedraitytė ir K. Sušinskas prie Neptuno fontano Florencijoje, pakeliui į Romą. J. Garlos nuotrauka

"Juk pailsėti atvažiuoti", pamatė mūsų nutebėjusius žvilgsnius, paaiškino, "likviduoti reikia šiandieną, nes ryt už vairo su kvapeliu nesėsi".

Taureles, teisingiau, stilines jie kilnojo ligi sutemų. Kvepėjo miškas, ežere lėtai suposi valtelės, bet vyrams nebuvo laiko tomis grožybėmis gėrėtis -- juk nesikelsi dėl to nuo stalų.

Sutemose ilgai dar skambėjo nedarnus kvartetas, o kai iš už miško pakilo saulė, keturi vyrai išsitiesę priemaišinos, gulėjo kaip negyvi. Tik vakarop prasitrynė akis ir sulindė į ežerą, apsiprausė... (Komjaunimo Tiesa, Nr. 144).

Iš "produktų išpampusių krepšių", iš "Vologos" vairavimo, matyti, kad "gegužininkų" nebūta prastų. Tai tie imonių vadai ir vadovai, kurie

savo imonėseprasčiokėliams įrengia "nuošalius kampelius" išsiblaivinti.

Girtavimas apnuodijo sovietinę "aukštuomenę" ir "prastuomenę". Tai šiurpi priemonė sovietiniam pavaldiniui "užsimiršti" sovietinėje tikrovėje. (sp)

FORGING INDUSTRY NEEDS STEAM HAMMERMEN

Forging industry in the midwest area is in need of Hammermen capable of operating steam hammers ranging from 6000 lb. to 50,000 lb. hammers. Only experienced need apply. Production rate \$7.67 per hour or more.

ALSO NEED EXPERIENCED FORGE SHOP FORMAN FORGING DIE DESIGNER FORGING PRODUCT DESIGNER

Free hospitalization and life insurance. Profit sharing.

Apply call or write to INDUSTRIAL RELATION DEPT.

KROPP FORGE COMPANY

A DIV. OF ANADITE, INC.

5301 W. ROOSEVELT RD.

CHICAGO, ILL. 60650

(312) BI 2-1900, Ext. 215

An Equal Opportunity Employer (66-72)

J. GRAUDA

Ar tu jaunas, ar tu senas?

Jaunumo ir senumo aptarimas yra pragariškai sunkus dalykas. Nekalbėsime, aišku, apie moteris. Moters amžiaus nustatymas turi savo logiką. Iki tam tikro amžiaus keleta metų pridedama, kad atrodytų brandžiai. Paskui amžius stabilizuojasi ties parankiai parinktu skaičiumi. Vėliau ta skaitlinė pradeda nežymiai mažėti.

Kalbėsime visai abstrakčiai: kas yra jaunas ir ar nebus rytoj jis senas? Jaunimo bruzdėjimo metais tai aktuali ir skaudi tema.

-- Ar esi senas?

-- Aš? Senas? -- nustebo vyras, peržengęs trejetą dekadų. -- Esu jaunutis kaip vakar išperėtas vičiukas.

-- Ar kviestinas tas vyrukas į jaunimo kongresą? -- paklausta ir pirštu durta į trijų dekadų vyrą.

-- Ką mes veiksime su tuo seniu? -- pasakė organizatorius, sukakęs dviejų dekadų jubiliejų.

-- Neturime apie ką kalbėti su tais seniais, -- nusiskundė septyniolika gimtadienių atšventęs kongreso atstovas, pažiūrėjęs į dviejų dekadų amžiaus organizatorių...

Po šimto pyptų, tai toks labirintas, kad kas žingsnį atsimušį į aklumą ir privarai kaktą pilną guzų ir gumby.

Jaunimo kongrese pagarsėjusi paskaita "Kokie mes būsim 2000 metais?" nepraskaidrino klausimo. Pogrindis atsakė: su protezais ir praplikusiais pakaugiais...

Imant dalyką moralinės filosofijos prasmėje, graži, skaidri jaunatvėlė vis slenka ir slenka amžinos taisyklės ženkle:

kas jūs esate, mes buvome ---

kas mes, seniai, esame, jūs būsite...

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarąjui nuo BIRŽELIO 24 d. iki RUGSĖJO 15 d. ir jau DABAR priimami užsūkymai.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ adresu: JANSONAS — AUDRONĖ, P. O. Box 424, OSTERVILLE, MASS. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

ZENTA TENISONAITĖ - HELLEMANS

Veidrodis

NOVELĖ

Tą rytą Roterdamo saulė pažadino mane gerai nusiteikusia. Koks gražus yra pasaulis, kai esi jauna, sveika ir laiminga! Kokia graži yra žemė pavasarį!

Aš sutikau gatvės žalią vėją, kuris, purtinamas žydinčias japoniškų vyšnių šakas, šnabždėjo joms ružavas pasakas.

Ėjau per Singel alėją. Vėjas sekė iš paskos, švelniai raukšlėdamas vandens paviršių, pažadinamas miegančius žilvičius, pabaidydamas tingias žuvėdras ir, staiga sustojęs, ėmė taršyti man plaukus, kutenti skruostus ir apjautau ant lūpų jo sūrų skonį. Šviežiai sūraus vėjo neseniai iškilusio iš jūros bangų ir atplaukusio plačia upe į šitą milžinišką uostą.

Gatvės skubėjo žmonės. Saulė šildė. Karui nesenai tik pasibaigus buvo mažai automobilių, maisto produktai dar buvo parduodami tik su kortelėmis. Roterdamo centras visai subombardu-

tas, tuščias laukas. Atviros aikštės tarp likusių pastatų, geriau išsižiūrėjus, rodė samanomis apžėlusius namų pamatus. Vos karui prasidėjus, apsirikę vokiečių lėktuvai, bombardavo jau kapituljavusį miestą fosforo bombomis. Sudegę tūkstančiai žmonių. Dabar visi stengėsi kaip galima greičiau užmiršti karą. Olandai sulėgino griuvėsius su žeme, padarydami žaidimų vietas gatvės vaikams. Žiemą per tas atviras miesto skyles traukdavo labai šaltas skersvėjis.

Bet šito ryto išdykęs vėjas, šokinėdamas per geltonų narcizų ir kvepiančių hiacintų lysves, mane tiesiog svaigino iš jūros atneštu vėsiu dvelkimu, kartais sumaišytu su laivų sirenų aidais sklandančiais iš uosto.

Sudundėdavo pravažiuojantys tramvajai ir Roterdamo oras virpėjo tarytum įtemptos smuko stygos saulėje. Darbo ir triukšmo monotonišku ritmu plakė didžiulė gyva miesto širdis.

Jaučiausi linksma ir, tarytum turėdama sparnus, lenktyniavau su vėju, kuris, kartais atsisukęs ir susėmęs ružavus lapelius, pūstelėdavo juos man į veidą, sukvatodavo ir vėl pabėgdavo tolyn jais žaisdamas. Kaip ružavas sniegas snigo japoniškų vyšnių žiedai ant pilkų šaligatvio akmenų.

Iš Singel pasukau į mažą šoninę gatvėlę ir ieškojau nurodytos skalbyklos iškabos, nešiau sukne-

les valyti.

Namai aplink buvo rudi ir apleisti, nukentėję nuo karo ir laiko, su plyšiais ir skylėmis tamsiuose mūruose. Pati skalbykla skleidė drėgną ir savotiškai nemalonų chemikalų kvapą. Nebejauna moteris, prastai sudėtais plaukais, paėmė mano drabužius ir paprašė ateiti atsiimti po trijų dienų. Į namus jie negali pristatyti, neturi žmonių.

Atsisveikinau ir išėjau. Ir staiga iš išgąsčio beveik sustingau. Prie krautuvės durų kabėjo veidrodis ir iš jo žvelgė žmogaus akys. Žvilgsnis buvo toks baisiai alkanas, židūrėjo su tokia neapykanta ir pavydu į mane, kad aš sudrebėjau ir užsimerkiau. Akys mane sujaudino ir baugino.

Nebėjau, bet bėgte bėgau iki pat Singel, kol širdis man ėmė plakti gerklėje ir, visai uždususi, sustojau pailsėti. Atrodė, keistai svetimas siaubas, slinkęs iš paskos, atsiliko. Kodėl aš taip nusigandau? Čia tarp žydinčių medžių ir krūmų ir tarp praeivių aš pasijutau vėl saugi. Lėtais žingsniais pasukau į namus. Mano elgesys atrodė man dabar vaikiškas ir kvailas. Ko aš taip bėgau? Pykau ant savęs. Tos svetimos akys veidrodyje negalėjo manęs pasiekti, aš pasielgiau kaip maža baili mergaitė, o žmogus tą matė ir suprato.

(Bus daugiau)

KLAUSKITE — ATSAKYSIME

Dr. Antanas Butkus

Dr. Heriot P. Dustan

Dr. Earl K. Shirey

KAIP PAVOJINGA ŠIRDIES LIGA

Kasmet Amerioje nuo širdies ligų miršta virš pusės milijono žmonių. Jų tarpe nemažai ir lietuvių. Norėdami skaitytojus geriau supažindinti su širdies ligų problema, mes kreipėmės į dr. Antaną Butkų, kuris garsioje Clevelando Klinikose vadovauja eksperimentinei lipidų laboratorijai ir yra parašęs tuo klausimu keletą mokslinių straipsnių ir skaitęs paskaitų, prašydami, kad besidominčius širdies ligom skaitytojus supažindintų su širdies ir kraujodindų ligomis.

Dr. A. Butkus mielai sutiko atsakyti į Dirvos skaitytojų klausimus. Pradžioje į Dirvos pateiktus apie šias ligas bendro pobūdžio klausimus ir vėliau, skaitytojams pageidaujant, žvilgters į daugiau specifinius klausimus plačiau. Kadangi širdies ir kraujodindų ligos yra labai plati ir komplikauta problema, specifiniai mediciniškiems klausimams giliau atsakyti, Dr. A. Butkus talkon pasikvietė savo kolegas specialistus iš Cleveland Klinikų -- Dr. Heriot P. Dustan, aukšto kraujodindų spaudimo ligų specialistę ir Cleveland Klinikų Tyrimo Instituto šio skyriaus vedėją, ir Dr. E. K. Shirey, kardiologą, kuris drauge su Dr. F. M. Sones išrado būdą tiksliai nustatyti širdies arterijų stovį, jas nufilmuodami.

Klausimus prašome siųsti Dirvai, adresuojant: Dr. Antanas Butkus, Dirva, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

-- Kaip pavojinga ir kiek paplitusi širdies liga šiame krašte?

-- Širdies ir kraujodindų liga yra pati didžiausia sveikatos problema JAV-se. Paskutinieji statistikos duomenys rodo, kad 1968 metais nuo širdies ir kraujodindų ligų mirė vienas milijonas 50 tūkstančių JAV-bių gyventojų. Ši liga pareikalavo daugiau aukų negu vėžys, nelaimingi atsitikimai, plaučių uždegimas, influencijos, diabetas ir kitos mirtinos ligos priežastis sudėjęs kartu. To negana, kraujodindų ligomis šiuo metu dar serga 27 milijonai amerikiečių. Į tą skaičių įeina ir aukšto kraujodindų spaudimo ligonys, su ir be širdies ligos komplikacijomis.

-- Ar yra koks skirtumas šios ligos paplitime tarp vyrų ir moterų?

-- Taip yra, bet tas skirtumas yra sąlygotas. Iki 45-50 metų amžiaus didesnis nuošimtis vyrų šia liga serga negu moterų. Tačiau kuomet moterų praranda gimdymo galią, praranda jos draugę ir imuniteto privilegiją ir jų mirtingumo nuošimtis nuo šių ligų susilygina su vyrų mirtingumu.

-- Kas yra cardiovascular sistema ir kokios jos pagrindinės ligos rūšys?

-- Kraujo cheminių medžiagų paskirstymo tinklas yra labai intymiai ir gyvybiniai surištas su širdimi. Tad širdies spe-

cialistai į ją žiūri kaip į integralią sistemą, arba nedalijamą vienetą -- pavadindami ją cardio, kuris reiškia širdį ir žodis vascular -- reiškia kraujo indus. Tad ir kalbame apie cardiovascular -- arba širdies ir kraujodindų sistemą. Kai kalbame apie šias ligas, jas taip pat apjungiamės į širdies ir kraujodindų ligas. Šioje širdies ir kraujodindų sistemoje yra daugelis sutrikimų bei ligų. Dalis jų liečia tik kraujo indus ir apie 20 iš jų yra širdies ligos. Pagrindinės jų ligos yra keturios: a) Atherosclerosis, b) Aukštas Kraujo Spaudimas, c) Reumatinis Uždegimas ir d) Prigimtiniai širdies Defektai.

-- Ar žmogus gali paveldėti širdies ligą?

-- Labai svarbu įsisąmoninti, kad dažniausiai pasitaikančios mirtys nuo širdies ir kraujodindų sistemos sutrikimų tai nėra liga siaura to žodžio prasme, bet daugiau atsitikimas, epizodas, ar išdava įvykio, kuriam sąlygos ar scena jau iš anksto buvo ruošiamos. Žmogus tačiau gali paveldėti palinkimą gauti širdies ligas ir jis gali turėti iš prigimties širdies funkcionavimo defektų.

-- Kas yra Atherosclerosis?

-- Atherosclerosis yra labiausiai paplitusi arterinių kraujodindų liga forma, kuri populiariai vadinama arterinių indų

sukietėjimu. Visų pirma ji labiausiai išplitusi suaugusių vyrų tarpe. Ji ir yra didžiausias kaltininkas paruošti sceną širdies priepuoliui (atakai) ar smegenų paralyžiui.

Atherosclerosis procesui vystantis, arterijų vidujinis sluoksnis sustorėja ir jose iškyla augliai, kurie yra pilni riebalinių medžiagų, fibrino, sukresėjusių kraujo kūnelių, mirusių ląstelių liekanų bei kalcijaus. Šie medžiagų susikonglomeravę nusėdimai ne tik išdrąslo lygų arterijų vidaus paviršių, bet taip pat savo iškyšuliais trukdo kraujo lygiu tekėjimui ir taip pat sumažina jo kiekį.

Kuomet vidujinis arterijų sluoksnis sustorėja ir jis pasidaro nebelankstus ir tuo pačiu nebegali laisvai išsiplėsti bei susitraukti. Taip sužalotomis arterijomis kraujas teka daug lėčiau ir toks lėtas tekėjimas sudaro geresnę progą jo sukresėjimui. Tas gali visišškai užblokuoti kraują ir jo nebepraleisti gyvybiiniams organams išmaitinti, būtent širdžiai ir smegenims.

Atherosclerosis kaip pirminė priežastis širdies priepuolio ir smegenų paralyžiaus kas met pareikalauja virš 800.000 aukų.

-- Koks skirtumas tarp širdies priepuolio ir smegenų paralyžiaus (stroke)?

-- Širdies priepuolis gali būti staigus. Tačiau jam dirvą paruošia atherosclerosis, kuris prieš tai ilgus metus griaužia ir naikina vidujinį arterijų sluoksnį. Kuomet širdies arterija užblokuojama ir kraujas nebeatneša širdies muskulams deguonies, šie muskulai nuostoja funkcionavę ir gali mirti. Tas vadinama myocardi infarct ir tai yra pirminė mirties priežastis nuo širdies ir kraujodindų ligos.

Kita širdies priepuolio forma gali būti išsukta dėl to, kuomet kraujo kūnelio krešulio arba thrombus dalis keliaudama per širdies arterijas patenka į nuo atherosclerosis susiaurėjusias kraujo indų vietas ir jose užsiblokuoja. Trečia priežastis -- kuomet nuo atherosclerosis žaizdų susiaurėjusi širdies arterija gali nebepraleisti pakankamai deguonies

DU LIETUVIŲ MEMORANDUMAI RESPUBLIKONŲ PARTIJOS KOMITETO APKLAUSINĖJIMUOSE

Ryšium su JAV Respublikonų partijos konvencija, prieš ją įvykusiuose minėtos partijos Platformos Komiteto apklausinėjimuose centrinės lietuvių organizacijos JAV-se Komitetui įteikė atitinkamus lietuvių memorandumus.

ALT -- Amerikos Lietuvių Tarybų Tarybos vardu partijos komitetui ALT pirmininkas dr. K. Bobelis memorandumą pavergtos Lietuvos reikalui pristatė š.m. rugpiūčio 15 d. Delegacijoje dalyvavo, be pirm. dr. Bobelio, ALT atstovas Washington dr. J. Genys ir inž. E. Bartkus. Memorandumas buvo pristatytas užsienio reikalų platformos komisijai.

Rugpiūčio 16 d. minėtai komisijai memorandumą -- pareiškimą įteikė JAV Liet. Bendruomenės Centro Valdybos vardu jos Valdybos nariai Aušra Mačiulaitytė -- Zerr ir vicepirm. dr. Antanas W. Novasitis. Šie atstovai pristatė ir antrąjį memorandumą -- etninę grupių JAV-se reikalų. Zerr ir Novasitis rugpiūčio 16 d. liudijo Resp. Partijos platformos komisijos apklausinėjime etninę grupių identiteto JAV-se išlaikymo

mo ir etninę grupių istatymo administravimo reikalais. Adv. dr. Novasitis į Miami Beach vyko ir kaip Pensilvanijos Respublikonų partijos centrinio komiteto, kuriam jis priklauso, atstovas.

ALT PRIMINĖ LIETUVOS PRIPAŽINIMO 50-JĄ SUKAKTĮ

Amerikos Lietuvių Taryba savo memorandumė pradžioje nuoširdžiai padėkojusi, lietuvių kilmės patriotiškųjų lietuvių vardu, respublikonų vyriausybei ir partijai už kietą Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės remimą, toliau pareiškė nuomonę: šiais metais, liepos 28 d. minėjus 50-ją Lietuvos pripažinimo, iš JAV pusės, sukaktį, tai teikia gerą progą respublikonų konvencijai patvirtinti Partijos nusistatymą už visų, sovietų pavergtų, kraštų, ir Lietuvos, išlaisvinimą. Tai proga ir respublikonų valdžiai ir vėl pareikšti, jog ji pripažįsta Lietuvą ir tebetęsia teisingą Amerikos politikos kryptį nepripažinti sovietų agresijos padarinių bei tarp tautinės teisės pažeidimo.

Amerikos lietuviai -- toliau teigiama -- savo patyrimu, sovietams išgalėjus jų tėvynėje pasiremdami, skatina respublikonus ryžtingiau pasisakyti prieš komunistų infiltraciją bei jų pastangas kenkti šio krašto vyriausybei bei griauti demokratijos dėsnius. Komunistų režimas atnešė vergiją milijonams anapus geležinės uždangos ir tie žmonės geriau išvelgia galimus pavojus bei sovietų naudojamus metodus demokratijos pagrindams griauti.

SOVIETAU TURI ISI-LEISTI LIETUVON LAISVOJO PASAULIO SPAUDĄ

ALT toliau atkreipė dėmesį į tai, kad sovietams Lietuvą okupavus, ji atskirta nuo laisvojo pasaulio. Lietuvoje nėra laisvos spaudos ir į ją neleidžiami laisvojo pasaulio leidiniai. Kadangi Sovietų Rusija yra pasirašiusi Tarptautinės Pašto Sąjungos susitarimą, todėl ALT pageidavo, kad resp. partija savo platformoje įtrauktų pareiškimą, kuriuo sovietai turėtų laikytis Pašto Sąjungos taisyklių ir turėtų sutikti išleisti bei garantuoti pristatymą Lietuvoje pašto siuntų -- visų laisvojo pasaulio laikraščių, periodinių leidinių bei knygų.

PASIŪLYMAI RADIOJO RYŠIŲ, DIDELIŲ MUITŲ REIKALU

Toliau nurodyta, kad Lietuvos gyventojus žinios iš plataus pasaulio pasiekia per Amerikos Balsą (iš tikrųjų, dar ir per Vliko vedamą valandėlę Madride, per Vatikaną, Romą, Manilą, britų BBC, Free Europe ir kitais radijo keliais -- E. Red.). Pasiūlyta, kad rei-

kėtų pabrėžti ne tik to A. Balso svarbą, bet ir reikalą plėsti jo programas.

Sovietams siekiant prekybos su JAV-mis ir ypačingą dėmesį teikiant jamams, ALT siūlo: JAV vyriausybė, savo ruožtu, turėtų prisipirti sovietus sumažinti nepaprastai didelius muitus už siuntinius į Lietuvą. Tai daugiausia giminėms, jiems prašant, siunčiami rūbų, medžiagų bei kitokių gėrybių paketai.

PAGRINDINĖS LAISVĖS BŪTINOS LIETUVAI

Memorandumė pabrėžiama: Lietuvos gyventojams reikia suteikti pagrindines žmogaus teises: religijos, keliavimo, spaudos ir kt. Esą, ypatingai ryškus Lietuvos gyventojų skundas, tai buvusi 17.000 drąsių lietuvių pasirašyta petijcija, siųsta į Maskvą ir į J. Tautas. Todėl pasiūlyta: JAV-bės turi ryžtingai pareikalauti iš Sovietų Sąjungos sustabdyti religijos persekiojimą ir patikrinti pagrindines žmogaus teises sovietų okupacijoje gyvenantiems.

ALT būsimo Europos Saugumo konferencijos reikalui pasiūlė: JAV-bės turėtų reikalauti leisti toje konferencijoje dalyvauti ir teisėtiems nepriklausomų Baltijos valstybių atstovams.

LIETUVIŲ TAUTA TEBETROKŠTA LAISVĖS

ALT-ba savo pareiškime dar atkreipusi dėmesį į Lietuvos upių, ežerų užtersimą, miškų naikinimą, pasiūlė: JAV turėtų iš Sovietų reikalauti sustabdyti tokio pobūdžio taršą bei naikinimą Baltijos valstybėse.

Pagalima memorandumė teigiama, kad Resp. Partija galėtų atkreipti ne tik šio krašto, bet ir pasaulio dėmesį į tai, kad lietuvių tauta, įvairaus amžiaus bei profesijų gyventojai, tebetrokšta vėl sulaukti visiškios laisvės ir nepriklausomybės. Tos laisvės dvasią liudijo trys susidėginimai, studentų demonstracijos, suėmimai, Simo Kudirkos pareiškimas teisme.

Respublikonų partija turėtų, ALT žodžiais į savo platformą įtraukti pareiškimą, jog JAV ir toliau dės pastangas Lietuvai ir kitoms Baltijos valstybėms atgauti laisvę ir nepriklausomybę. Toliau turėtų būti nepripažįstama sovietų įvykdyta Lietuvos okupacija ir turėtų būti pripažįstami teisėti nepriklausomų Baltijos valstybių atstovai.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS MEMORANDUMAS

Š.m. rugpiūčio 16 d. Miami Beach, Floridoje Respublikonų partijos komiteto apklausinėjimuose pateiktajame JAV Liet. Bendruomenės Centro Valdybos memo-

(Nukelta į 6 psl.)

II PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO NUTARIMAI

Antrojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovai, susirinkę iš Argentinos, Australijos, Austrijos, Belgijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Kanados, Kolumbijos, Urugvajaus, Venezuelos ir Vokietijos į Kent Valstybinį Universitetą, vieninigai skelbia Antrojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso, vykstančio 1972 Jaunimo metų birželio 30 -- liepos 16 dienomis Šiaurės Amerikoje, nutarimus:

1. JAUNIMO SUSIORGANIZAVIMO REIKALU

a. Jaunimo Kongresas steigia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungą (PLJS), kuri veiks Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) rėmuose, jungs lietuvių jaunimo organizacijas bei paskirus asmenis ir rūpinsis bendru jaunimo veiklos planavimu bei derinimu;

b. bendravimo ir bendradarbiavimo būdus PLJS sutars su PLB Valdyba;

c. pagal sąlygas kraštuose bus steigiami PLJS vienetai, kurių narių amžius ribojamas 16-30 m. Kraštų LB valdybos prašomos priimti kraštų LJS valdybų pirmininkus pilnateisiais kraštų LB valdybų nariais;

d. PLJS Valdybos pirmininkas įgaliojamas sudaryti valdybą, pasirūpinti PLJS statuto paruošimu ir pristatymu Antrojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovams tvirtinti iki 1972 Jaunimo Metų pabaigos.

2. JAUNIMO RYŠIŲ REIKALU

Jaunimo Kongresas pageidauja PLJS rėmuose sudaryti pagrindinį ryšių centrą, kuris rūpintųsi:

a. informacijos apie lietuvių padėtį surinkimu ir sklaidimu gyvenamųjų kraštų spaudoje, radijuje ir televizijoje;

b. informacijos sklaidimu lietuvių jaunimo tarpe knygomis, plokštelėmis ir aplinkraščiais;

c. prieinamiausių sąlygų sudarymu enciklopedijoms ir kitoms knygoms platinti;

d. naujo informacinio leidinio ruošimu ir platinimu lietuvių jaunimo tarpe; leidinys leidžiamas lietuvių kalba, tačiau tam tikra jo dalis turi būti ir vietinėmis kraštų kalbomis; leidinio paskirtis -- ne tik informuoti apie lietuvių jaunimo veiklą, bet taip pat ryškinti ir jaunimo nuomones bei nuotaikas;

e. atskirose vietovėse organizavimu ryšių vienetų kurie informuoja pagrindinį centrą;

f. paskirų kraštų lietuvių aprūpinimu tikiybinių apeigų reikmenimis (pvz. giesmėmis, maldomis ir t.t.)

g. duomenų rinkimu apie atskirų kraštų lietuvių, jų darbus bei atsiekimus;

h. okupuotos Lietuvos informavimu apie išeivijos lietuvių pasitangas per laisvojo pasaulio informacinius šaltinius.

3. TALKOS ATSKIIRIEMS KRAŠTAMS ORGANIZAVIMO REIKALU

Jaunimo Kongresas, atsižvelgdamas į Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje, Urugvajaus, Argentinos ir Brazilijos lietuvių kelių metų kvietimą siųsti iš Šiaurės Amerikos mokytojus bei kitus lietuviško veiklos talkininkus, prašo PLB Valdybą ruošti talkos kadrus, kurie JAV "Peace Corps" pavyzdžiu atliktų šiuos uždavinius:

a. ištirtų kuriose pasaulio vietose yra trūkumų ir pageidavimų tokius asmenis siųsti;

b. paruoštų asmenis, kurie sutiktų ilgesniam laikui apsigyventi tokiose vietose su tikslu talkininkauti ten gyvenantiems;

c. sektų šio darbo pasekmes iki tol, kol vietovės jaustųsi pakankamai tvirtos savo jėgomis darbą tęsti toliau;

d. rūpintųsi reikalingomis kėšomis šiam projektui įgyvendinti.

4. LIETUVIŠKOS ŠEIMOS REIKALU

Jaunimo Kongresas, pasisakydamas jaunos lietuviškos šeimos, esančios tautos egzistencijos centre, rūpesčiais:

a. skatina tėvus savo vaikus mokyti lietuvių kalbą ir juos auklėti lietuviškoje dvasioje bei kultūroje;

b. atsižvelgdamas į reikalingumą sudaryti geresnes sąlygas jauni lietuviškai šeimai vaikuose ugdyti tautinę dvasią, siūlo parūpinti priemonių (pvz. knygų, plokštelių, žaidimų ir t.t.) bei skatinti jomis naudotis;

c. matydamas reikalingumą jungti mišrias šeimas į aktyvų lietuvišką gyvenimą, sudarant sąlygas bendrauti ir susipažinti su lietuvių kultūros reiškiniais, prašo kraštų LB valdybų sudaryti tokio įsijungimo sąlygas.

5. LIETUVIŠKO ŠVIETIMO REIKALU

Jaunimo Kongresas lietuviško išeivijos švietimo reikalus siūlo:

a. kreipti ypatingą dėmesį į lietuvių kalbos kursų ruošimą mišrių šeimų nelietuviškai daliai, ypač atsižvelgiant į Pietų Amerikos ir kitų mažų kolonijų lietuvių padėtį;

b. sudaryti komisiją, kuri pasirūpintų leidiniu, apibudinančiu lietuvių ir kitų baltų įnašus paskiriams gyvenamiesiems kraštams ir pasauliui, akivaizdžiai pristatančiu vietovės, susijusias su lietuvišku gyvenimu, tinkamu varuoti lituanistinėse mokyklose;

c. knygas, plokšteles bei magnetofonines juostas, vartojamas lietuvių kalbos kursams anglų kalba, parengti taip pat vokiečių, ispanų ir portugalų kalbomis ir siųsti į tas kalbas vartojančias vietas;

d. PLB švietimo Tarybai:

I. Sudaryti išeivijos lituanistinių mokyklų mokytojų komisiją dabartinei lituanistinio švietimo padėčiai nagrinėti;

II. ruošti lietuvių kalbos vadovėlius ne tik anglų, bet ir kitomis kalbomis, pritaikant juos vartojančiųjų amžiui;

III. išleisti lietuvių - ispanų ir lietuvių - portugalų kalbų žodynus;

IV. paruošti techninių bei griežtųjų mokslų terminų žodyną;

V. išleisti lietuvių kalbos iššieninius žodynėlius;

VI. rūpintis siųsti JAV LB švietimo Tarybos leidžiamas "Švietimo Gaires" ne tik Šiaurės Amerikoje bet ir kitur gyvenantiems mokytojams bei veikiančioms mokykloms; ir

VII. rūpintis, kad visų kraštų mokytojams ir mokykloms būtų siunčiami JAV ir kitų kraštų mokytojų studijų savaikių medžiaga.

6. KULTŪRINĖS VEIKLOS REIKALU

Jaunimo Kongresas, vertindamas lietuvių kultūros reikšmę tautiniam jaunimo brendimui,

a. pageidauja sudaryti sąlygas informacijos pasidalinimui apie lietuvių, ypač jauni, kultūrinį gyvenimą, ir

b. skatina veikiančius lietuvių fondus remti lietuvių jaunimo kultūrinę veiklą ypač ai neturtinguosiuose kraštuose.

7. LIETUVIŲ TAUTOS REIKALU

Jaunimo Kongresas, pasisakydamas už lietuvių tautos laisvę ir Nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstatymą,

a. skatina visus lietuvių šalinti tarpusavio nesutarimus ir bendromis jėgomis, nežiūrint politinių įsitikinimų, kovoti už Lietuvos laisvę ir lietuvių išlaikymą išeivijoje,

b. ragina išeivijos lietuvių jaunimą skirti pavergtos Lietuvos okupantą nuo okupuoto lietuvių ir domėtis pavergtos Lietuvos kūrybinio gyvenimo bei objektyviai jį vertinti,

Memorandumai...

(Atkelta iš 5 psl.)

randumo įžangoje ypatin gai teigiamai įvertintos JAV prez. Nixono pastangos taikai pasaulypasiekti. Antrasis tikslas būtų -- laisvė bei teisingumas visoms pavergtoms tautoms. Esą, tenka atsižvelgti į antrojo pasaulinio karo padarinius ir visiems laikams išspręsti "pavergtųjų tautų" klausimą.

Toliau seka istoriniai bruožai apie Lietuvą -- pažymėta, kad Lietuva buvusi nepriklausoma nuo 1251 m., gi jai 1918 m. atstačius nepriklausomybę, Sovietų Rusija 1920 m. liepos 12 d. pripažino Lietuvos suverenumą. Antrajam pasauliniam karui prasidedant Lietuva buvo suverenus, nepriklausomas kraštas, Tautų Sąjungos narys ir ji buvo pasirašiusi daugelį tarptautinių susitarimų su Sovietų Sąjunga.

OKUPACIJA, PARTIZANAI, DEPORTACIJOS, NAUJOS AUKOS

Bendruomenės pareiškime atpasakojama Lietuvos okupacijos įvykdymo eiga ir teigiama: "Nei vienas JAV gyventojas ne galėtų abejoti, jog lietuvių tauta visą laiką atmeta komunistų režimo spaudimą". Nurodoma įpartizanus, 50.000 žuvusių, deportacijas, pastangas išblaškyti bei pavergti lietuvių tautą.

Lietuviai dar ir dabar, besipriešindami komunistiniam režimui, aukoją savo gyvybes bei siekia politinės laisvės -- tai liudijo pagarsėjęs Simo Kudirkos atvejis ir ne

c. skatina prie PLJS steigti politinių reikalų komisiją, kuri rūpintųsi skubiu politinių informacijų perdavimu visiems PLJS vienetais.

II. palaikytų tiesioginius ryšius su lietuvių centrinėmis politinėmis institucijomis.

III. rūpintųsi informacijos telkimu apie okupuotą Lietuvą ir atitinkamai atvejais pareikštų savo nuomonę.

IV. paruoštų konkrečios politinės akcijos būdų ir strategijos vadovėlius.

d. kreiptasi į pasaulį, reikalaujamas Lietuvai, Molotovo - Ribbentropo paktu 1940 m. sovietų okupuotai, laisvo apsisprendimo teisės. Kadangi

I. Lietuvoje nuolatos pažeidžiamas žmogaus teisės, paneigiama tautos laisvo apsisprendimo teisė ir trukdomas ekonominio, socialinio, kultūrinio bei religinio gyvenimo natūralus išsivystymas, ir

II. lietuvių tauta, išskankinta sovietų režimo, nuolatos, o ypač paskutiniuoju laiku, pakartotinai kelia laisvės balsą, kurį rodo Simo Kudirkos, Vytauto ir Gražinos Simokaičių šuoliai į laisvę, 17000 Lietuvos gyventojų religinės laisvės peticija, Romo Kalantos, Stonio, Andriuskevičiaus ir Želikausko susidėginimai ir eilė kitų įvykių, todėl mes, lietuvių tautos dalis laisvame pasaulyje, reikalaujame Lietuvai ir kitom Pabaltijo tautom laisvo apsisprendimo ir žmogaus teisių, pažymėtų Jungtinių Tautų Chartijoje ir pripažintų Sovietų Sąjungos, kaip Jungtinių Tautų narės ir prašome Jungtines Tautas pasmerkti Sovietų Sąjungą kaip tautų priešpriešą ir įtakoti ją grąžinti toms tautos laisvę.

e. konstatuoja, kad Lietuva yra pavergta ir joje varžoma religinė laisvė -- ribojamas klierikų skaičius, uždarinėjamos bei griauamos bažnyčios, neduodami leidimai naujų bažnyčių statybai, baudžiami ir kaliniai kunigai už religinių pareigų vykdymą, ypač draudžiamas religinis vaikų bei jaunimo auklėjimas, draudžiama religinė spauda, persekiojami tikintieji ir t.t., griežtai pasisako prieš sąžinės laisvės bei religinių teisių laužymą ir prašo visų tikiųjų vadovybes:

I. atkreipti dėmesį į dabartinę Lietuvos religinę padėtį.

II. atkreipti laisvojo pasaulio dėmesį į religinį persekiojimą Lietuvoje.

III. pasmerkėti maldos dienas paminėti Lietuvos ir kitų pavertųjų tautų tikinčiųjų kančią.

IV. pasmerkti sovietų tikybos ir žmonių persekiojimą Lietuvoje ir visoje Sovietų Sąjungoje.

8. VISUOMENINĖS VEIKLOS REIKALU

Jaunimo Kongresas skatina jaunimą sudaryti studijinius būrelius, kur būtų išsamiai paliečiamos Lietuvos bei lietuvių problemos, rašyti gyvenamo krašto kalba lietuviškomis temomis ir veržtis į gyvenamo krašto politiką bei kultūrą.

9. JAUNIMO KONGRESO REIKALU

Trečiasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks 1975 metų gruodžio mėnesį Pietų Amerikoje.

Antrasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas

1972 Jaunimo metų liepos mėnesio 8 diena
Kentas, Ohio, JAV

seniai Lietuvoje įvykę trys susidėginimai.

TEIGIAMAI BALTIJOS KRAŠTŲ ĮJUNGIMONEPRIPAŽINIMO PADARINIAI

LB memorandume teigiamai įvertintas JAV vyriausybės tebeskelbiamas Baltijos valstybių įjungimo nepripažinimas -- tai stiprina Lietuvos gyventojų ryžtą nepriklausomybės atstatymo laukiant, stabdo rusų vykdomą Baltijos kraštų kolonizavimą, rusinimo vyksmą bei paveikų Baltijos valstybių iliedinimą į Sovietų Sąjungą. Be to, kai toliau pažymėta, toji JAV nepripažinimo kryptis taip pat santūriū būdu veikusi į sovietų vykdomą represijų kryptį, ypač, kai tenka atsižvelgti ir į pasaulio viešosios nuomonės poveikį.

Jei lietuviai, aplamai, sveikina JAV-bių pastangas įtampos pasauly sumažinimo kryptimi, tai jie, betgi, reiškia rūpestį, kad būsimų pasikalbėjimų metu neatsirastų pavojus pažeisti, susilpninti ar net atsisakyti politinės krypties: Sovietų aneksijos nepripažinimo bei laisvo apsisprendimo pabrėžimo.

SKATINA: NEPRIPAŽINTI PASTOVIA PADĖTI EUROPOJE

Būsimoji Europos Saugumo Konferencija ypatingai ryškiai kelia tokią grėsmę. Dėl to LB ryžtingai skatina Partijos pareigūnus platformoje pabrėžti dabartinės teritorinės padėties Europoje

Grandinėlės šokėjai Artnas Čiuberkis ir Daiva Bielinytė vaikštinėjant po Paryžių gražioje Concorde aikštėje. J. Carlos nuotrauka

PADEKA LIETUVIŲ TAUTINIŲ SOKIŲ ANSAMBLIUI GRANDINĖLEI

Nuoširdžiai dėkoju Jums už gastroles Vokietijoje. Jūsų gabus, darbštus, drausmingas ir labai sąmoningas jaunimas subtiliausioje formoje prisistatė su turtinga lietuvių tautinių šokių programa, žaviais lietuvių liaudies drabužiais bei švelnia lietuviška muzika.

Labai ačiū!

Tai didelis nuopelnas gerų ir garbingų lietuvių, kurie 1948-1952 metais emigravo į J.A.V. ir ten pradžioje sunkiai vargdami, išsikovojo geresnį rytojų sau, nepasidarė dolerio garbintojai, bet viską paaukojo savo vaikams, kad šie būtų geresni, šviesesni, veržlesni, modernesni savo metodais, siekdami gėrio, teisingumo taikos, laisvės saviems, visai Lietuvai ir kitoms tautoms.

Didelis ačiū ponams Sargiams, kurie per ištisą dvidešimtmetį planingai išugdė šimtus dorų bei gražių "Grandinėlės" vaikų. 60 atstovų šios gražios šeimos čia pasirodė kaip geri reprezentantai scenoje, televizijoje, spaudoje ir priėmimuose-audiencijose: Bonnoje, Hamburge, Timmendorfer Strand, Stuttgarte, Romoje ir kitose Europos didmiesčiuose. Didi padėka!

Lai gyvuoja visa GRANDINĖLE su gerais vadovais, tėvais, globėjais, geradariais; o per Jus ir visa Laisva Nepriklausoma Lietuva!

Kun. V. Šarka
VLB Hamburgo
aplinkės Lietuvių
Sielvada

PASISAKO UŽ LAISVOSIOS EUROPOS IR LAISVĖS RADIJUS

LB pareiškime skirta daug vietos laisvųjų radijo siųstuvų -- Radio Free Europe ir Liberty (Muenchene) reikšmei, poveikiui, klausomumui Sovietijoje nušviesti. Turima žinių, kad 1970 metais tik penkiose vidurio ir centro Europos valstybėse Laisvosios Europos Radijo programos siekusios 53 proc. gyventojų, daugiau kaip 14 m. amžiaus. Pasiūlyta: ne tik tęsti abiejų siųstuvų darbą, bet ir jį plėsti, programas skiriant ir Baltijos valstybėms.

IŠNAUDOTI MAŽIAU J. TAUTAS, DAUGIAU -- BŪSIMUS PASITARIMUS

Memorandume teigiama, kad JAV-bės, jų delegatai Jungtinėse Tautose turėtų atkreipti J. T. tarybų dėmesį į vis labiau didėjančią religinę ir politinę persekiojimą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. JAV-bės to ne vykdančios, tai sumažintų JAV patikimumą Baltijos valstybių atžvilgiu ir juo labiau, kai pasaulio viešoji nuomonė tebesmerkia Sovietų Sąjungos žiaurumus.

Siūlyta išnaudoti būsimus JAV pasitarimus ar konferencijas su Sovietų

Memorandume teigiama, kad JAV-bės, jų delegatai Jungtinėse Tautose turėtų atkreipti J. T. tarybų dėmesį į vis labiau didėjančią religinę ir politinę persekiojimą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. JAV-bės to ne vykdančios, tai sumažintų JAV patikimumą Baltijos valstybių atžvilgiu ir juo labiau, kai pasaulio viešoji nuomonė tebesmerkia Sovietų Sąjungos žiaurumus.

Siūlyta išnaudoti būsimus JAV pasitarimus ar konferencijas su Sovietų

(ELTA)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

LEISKITE VAIKUS Į LIETUVISKAS MOKYKLAS

Kiekviena susipratusi šeima stengiasi išnaudoti visas progas savo vaikų ir jaunimo lietuvių bei išlaikyti ir stiprinti. Viena iš tokių progų yra liuanistinių mokyklų lankymas. Nors kai kam atrodo, jog tos mokyklos pilnai nepasiekia tų tikslų, kuriems jos yra įkurtos ir išlaikomos, bet vis dėlto sistemingas ir nuolatinis, nors laiko atžvilgiu ir labai ribotas, jų darbas, ypač jeigu jį remia šeima, turi didelės svarbos lietuvių-žmogaus ateičiai, o tuo pačiu ir visai lietuviškajai bendruomenei.

Džiaugiamės, tat, turėdami savo kolonijoje net dvi liuanistines mokyklas ir mokytojams ruošti pedagoginius kursus. Ir būtų didelė ir nedovanotina klaida ir pelnytą priekaištą toms šeimoms, kurios ar tai dėl liuanistinių mokyklų neįvertinimo, ar dėl vaikų nenoro jas lankyti ar dėl kitų priežasčių jų patarnavimais nepasinaudoję.

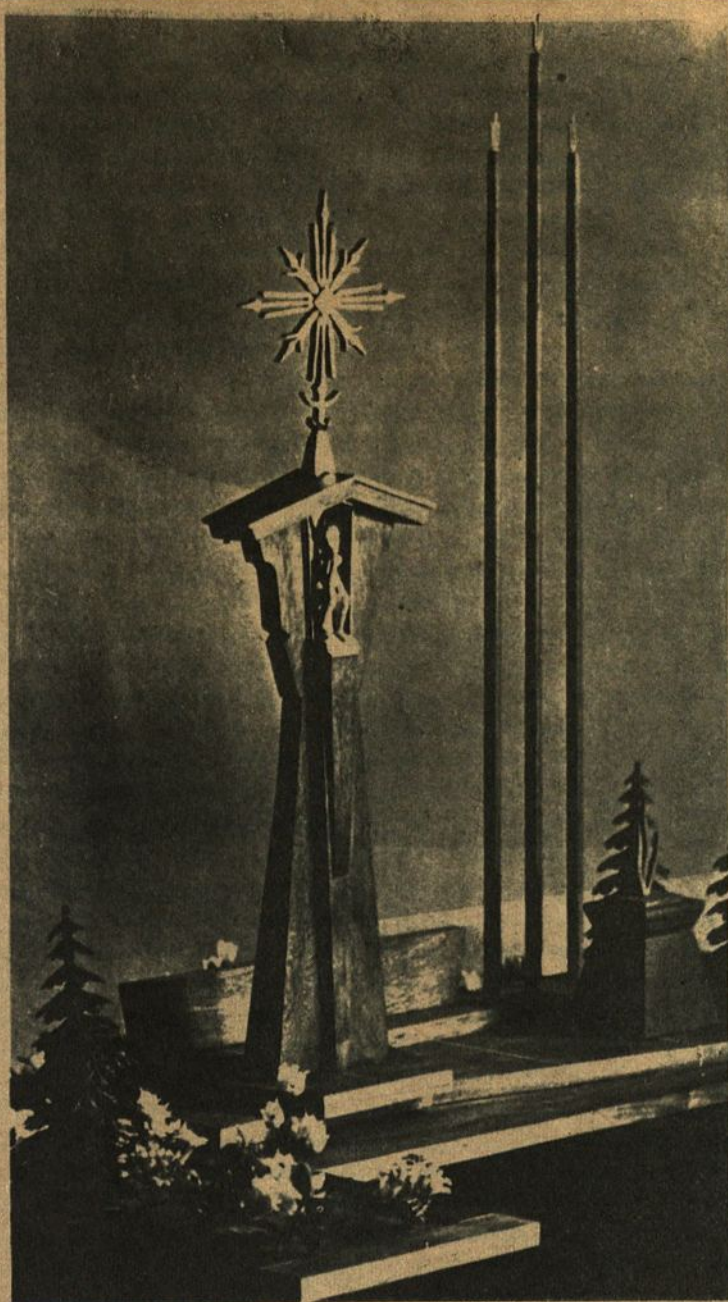
Ragindama visas susipratusias lietuvių šeimas leisti vaikus į lietuviškas mokyklas, į vaikų darželius, o taip pat visomis išgalėmis remti jų darbą ir jų išlaikymo pastangas, Apylinkės Valdyba pasižada kaip lig šiol, taip ir ateityje, kiek jos riboti piniginiai ištekliai leis, mokykloms padėti. Šia proga turime pranešti, kad 1972 m. mūsų apylinkės švietimo reikalams (pedagoginiams kursams, abiem lit. mokykloms) paremti Apylinkės Valdyba paskyrė ir išmokėjo \$1053.50.

Džiaugdamosi, kad lig šiol pavyksta suteikti mokykloms kvalifikuotų mokytojų kolektyvą, Apylinkės Valdyba sveikina mokytojus, pradėdant 1972-1973 mokslo metus ir linki jiems ištvermės ir sėkmės nelengvame darbe.

Dėkingai prisimindama visus mokyklų rėmėjus, darbščius tėvų komitetus, Apylinkės Valdyba reiškia tikrą viltį, kad ir ateityje mūsų bendruomenei nepitruks pasiaukojimo, geros valios, darbščių rankų ir dosnių širdžių taip svarbiam reikalui — lietuviškam švietimui.

Vardan tos Lietuvos!
**Lietuvių Bendruomenės
Clevelando Apylinkės
Valdyba**

IŠNUOMOJAMAS kambarys naujosios parapijos rajone. 386-7729.
66-67

Clevelande Naujosios parapijos aikštėje statomo paminklo modelis. Projekto autorius arch. E. Kersnauskas, modelis S. Iganatavičius; Rūpintojėlio medžio drožinys Giedrės Kijauskienės.

J. Vyšnio nuotrauka

PAMINKLAS ŠIMTMEČIUI ATŽYMĖTI

Grazus ir labai remtinas Clevelando lietuvių sumanymas, atžyminti lietuvių šimtmetį šiame mieste, pastatyti paminklą.

Tai bus vieta, kur rinksimės paminėti garbės, džiaugsmo ar liūdesio dienas, kur išdidžiai kelsime savo vėliavas ar susikaupę nulenksime savo galvas po Rūpintojėlio kojomis...

Stiprus ir atsparus bus tas paminklas: iš kieto akmens ir iš nerūdijančio metalo. Ilgus metus jis bylos ateinančioms kartoms ir praeiviams apie mūsų 1972 metais parodytą vieningumą, ryžtą ir ištikimybę Dievui ir tėvynei.

Paminklas bus statomas Naujosios parapijos bažnyčios aikštėje prie Neff Rd. Bus tai gražus ir prasmingas architektūrinis atbaigimas viso didingo pastatų komplekso: bažnyčios, mokyklos ir salės. Paminklo išmėros: visos įreminimas su gėlynais: 28 x 16 pėdų. Paminklo aukštis -- 18 pėdų (įskaitant ir laiptelius 1 pėda 8 col.) Paminklas susidaro iš keturių elementų: kryžiaus surūpinotojėlio koplytėlės, sienos su atitinkamais įrašais

pais viršūnėse ir aukuro, kuriame, reikalui esant, galima bus uždegti liepsną. Aplink paminklą eis 9 colių aukščio sienelės ir gėlynai bei dekoratyviniai krūmeliai. Šis išpuilingas ir meniniu bei architektūriniu požiūriu labai darnus projektas yra sukurtas clevelandiečio architekto Ed. Kersnausko.

Statybos komitetą sudaro Liet. Bendr. Ohio apygardos pirmininkas Kazys Žiedonis ir nariai -- Juozas Sadauskas ir Vl. Čyvas. Viskas labai gražu ir didinga. Būtų gerai, jeigu ir Clevelando lietuviai būtų taip pat didingi. Mat, kaip komitetas pareiškė, projektui įvykdyti dar trūksta lėšų. Iš viso reikės \$6,500. Lig šiol surinkta apie 3,000 dol. leškomis mecenatai, kurie paaukotų po 500 dol. ir rėmėjai su 300 dol. auka. Priimamos, žinoma, ir mažesnės aukos.

Verkia Lietuva, kada Dievo priešai ir jos engėjai baigia naikinti gražiuosius mūsų tėvų ir protėvių pastatytus kryžius prie sodybų ir viešelių, kada niekinamas ir persekiojamas jos numylėtas Rūpintojėlis ir jo žmonės...

Tartum girdime griaudų motinų skundą, kad ir jų sūnams -- herojams, kovojusiems ir žuvusiems už laisvę, niekas paminklų nepastatė, niekas net jų kapų neatžymėjo...

O gal mes čia, šioj

laisvės šaly, prie savo lietuviškų sodybų ir bažnyčios bent simboliškai taisysime tą skriaudą?

Pr. K.

• **Chicagos Lietuvių Operos** iškili solistai D. Stanikaitytė, Stempuzienė, S. Baras ir J. Vaznelis spalio 14 d. koncertuos Clevelande. Programoje operų arijos, duetai, etc. Koncertą rengia LB Ohio apygarda.

• **Povilas ir Elena Mikšiai**, veiklūs Clevelando lietuvių bendruomenės nariai, netrukus išvyksta į Floridą nuolatiniam apsigyvenimui. Ateinantį sekmadienį, rugsėjo 3 d., 4 v. p. p. Naujosios parapijos svetainėje bičiuliai ruošia atsisveikinimo pobuvį. Dar neužsiregistravusieji prašomi pranešti Pr. Razgaičiui telef. 442-9321.

• **SLA 14 kuopa** Clevelande, vykdydama SLA seimo nutarimą stengiasi išvystyti naujų narių verbavimo vąj ir kviečia Clevelando

lando ir apylinkės lietuvius, kurie dar nepriklauso Amerikos Lietuvių Susivienijimui, įsirašyti nariais.

Papildomų informacijų apie SLA ir naudą būti tos organizacijos nariu teikia Vytas Brazulis — telef. 321-2443, Albinas Karsokas — tel. 531-9131 ir Povilas Šukis — tel. 382-4941. Skambinkite bet kuriam jų ir gausite visas informacijas.

Rugpiūčio 6 d. įvyko 14 kuopos susirinkimas — pobūvis p. Šukių sodyboje. Valdyba dėkoja už pagalbą, ruošiant pobuvį, šiems nariams: N. Braziulienei, J. Mačienei, J. Polterienei, J. Šukienei ir A. Karsokui.

Sekantis 14 kuopos susirinkimas įvyks spalio 2 d., 7 v. v. Vytuto Braziulio namuose, 3757 Northwood Rd., University Hts.

P. Šukis, sekr.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Grožio salonas, kuris tikrai jus padaro gražesnę

Andre Duval
ILGALAIKĖS BLAKSTIENOS

Būk miela, graži ir viliojanti

Naujausia grožio sensacija. Ilgos blakstienos nenuimamos nakčiai ar kitu laiku, paliekant "tuščio veido" išraišką. Niekas net negali žinoti, kad tai ne jūsų.

Individualiai pritaikyta prie kiekvienos jūsų blakstienos. Per 30 minučių pasidaro dalis jūsų. Su retkartinių papildymu, tai visam laikui.

Pagrindinis pritaikymas \$15.00.

Papildymas 25 c. už blakstieną

Labiausiai puošiantis ir patenkinantis grožio pritaikymas kada yra buvęs! Malonumas, kuriuo jūs pastoviai džiaugsitės. Pilnas pasikeitimas jūsų gyvenime.

Patirkite tą nuostabią moters malonų jausmą, kada ji žino, kad ji yra patraukli ir žavinga. Skambinkite mums dėl papildomų informacijų ar užsisakymui.

ILGALAIKIS PLAUKŲ SUDEJIMAS

Pagrindas tikrai puošiančio sušukavimui

Kiekvienas \$15 įsk. kirpimas, sudėjimas iš išplovimo ir mūsų didžiulio pasirinkimo. **\$5.95**

Mes pritaikome net žiloms, sausoms ir su problemomis plaukams, gražiausius sudėjimus. Naudojamas LOREAL, HELENE CURTIS, ZOTOS, HIBNER — plius mūsų 30 metų patirtina, geriausia garantija. Skambinkite inform., kad galėtumėte atrodyti gražiausiai.

HELEN CURTIS

NO-SET PERMANENT
NEI SUKUTKŲ, NEI SIAUSIMO, NEI SPILKUČIŲ DAUGIAU!
Atšviežinimas tik su drėgnų šukų brūkštelėjimu. **\$10**

ZYMUS \$20 VITA CREAME
Ilgalaikis sudėjimas **\$7.95**

KIRPIMAS 1.95. DAŽYMAS IR SUDEJIMAS 5.95. PERUKO SUTVARKYMAS \$3.00. SPEC. KIRPIMAS, SVIESINIMAS -- PAŽILINIMAS, ISTIŠIMAS. Antakių išlenkimas ir dažymas. Vaško metodu gyvaplaukių pašalinimas.

ROUX Penkt. šešt.
COLOR prieš šv.
PERPLO 50 c.
VIMAS daugiau

Shampoo & Set

Visi sezono gražiausi stiliai, kombinuoti arba paprasti ir be rūpesčio. Mūsų talentinga stilistė padaro tai be priekaištų. **\$2.45**
Reg. \$3.50 iki \$5 daugumoj salionų

- 406 Euclid Ave. 2nd fl. 781-3161
- Southgate, 5399 Warrensville, 663-6346
- Oposite Eastgate, 449-3435
- Severance Center, 382-2600, 382-2569
- Shoregate, 944-6700, Lake Shore Blvd.
- Mentor, 255-9115, Next to Zayre's

- W • Oposite Southland, 845-3400
- E • Oposite Westgate, 333-6646
- S • North Olmsted, 777-8636
- T • Parmatown, 884-6300
- Elyria Midway Mall, Elyria 324-5742, Lorain 233-8020

PASINAUDOKIT GERIAUSIUŲ ŽIGIAUSIA KAINĄ!

PADARYKIT CLEVELANDO PENKTĄ METINĮ Oktoberfest

JŪSŲ DARBO DIENOS SAVAITGALĮ
ŠEIMOS DŽIAUGSMU.

GERAS MAISTAS, GERA MUZIKA, GERA PROGRAMA, GEMUTLICHKEIT!
DEŠIMT ORKESTRŲ — DAUGIAU KAIP 500 PROGRAMOS DALYVIŲ.

Be pertraukos programa nuo vidudienio iki 11 v. v.

BEREA FAIRGROUNDS
šeštadienį, sekmadienį, pirmadienį,
rugsėjo 2, 3 ir 4 d.d.

Visas pelnas skiriamas Parents Volunteer Assn. for Retarded Children.

Įžanga: \$1.75. Vaikai iki 14 m. įleidžiami veltui. AUTOMOBILIŲ PASISTATYMAS VELITUI.

Įžangos mokestis padengia jūsų vietą didžioje palapinėje visam programos laikui. Puikus maistas ir gėrimai už žemą kainą.

Oktoberfest

nuotykiai Darbo Dienos savaitgalio programoje.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKSTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

P A D Ė K A

Nuoširdžiai dėkoju dr. Alfonsui MARTUI už jo suteiktą, man staiga susirgus, pirmą pagalbą ir mano ligos metu rūpestingą priežiūrą.

Ypatingą padėką reiškiu dr. Danieliui DEGESIUI už jo taip profesiniai — idealiai padarytą man gan sunkią operaciją ir mediciniską priežiūrą.

Esu įsitikinusi, kad tik jų taip sąžiningas profesinis patarnavimas davė galimybės man dar pasilikti šiame pasaulyje.

Su pagarba

Eugenija Bernotienė

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Algirdas Jonys, gyv. Delanco, N. J. atsiliępdamas į Dirvos skelbiamą platinimo vajų, užsakė laikraštį dviem naujiems skaitytojams.

Dėkodami už talką, p. Joniui pasiuntėme K. S. Karpiaus knygą "Alpis".

• Tėvynės Mylėtojų Draugijos seimas įvyks lapkričio 12 d., 2 v. p. p. Sandaros svetainėje, 840 W. 33rd St., Chicagoje. Maloniai visi kviečiami dalyvauti.

• V. s. Petras Molis, Lietuvių Skautų Brolijos Vyriausias Skautininkas, su šeima (žmona skautininkė ir dvi dukterys skautės) išskrido atostogų į Europą. Kelionės metu aplankys lietuvių skautus Anglijoje ir Vokietijoje. Taipgi numato susitikti su Vasario 16 gimnazijos direktorium p. V. Natkevičium.

• JAV LB VI-ji Taryba, pradėjusi savo darbą 1970 metų rudenį, jau turėjo 3 sesijas (Clevelande, Philadelphijoje ir Chicagoje) ir 7 korespondencinius posėdžius. Jos kadencija baigsis ateinančių 1973-jų metų pavasarį, kada bus renkama jau VII-ji LB Taryba. LB Taryba turės dar dvi sesijas ir kelis korespondencinius posėdžius.

• JAV LB Tarybos prezidiumas rugpiūčio 17 posėdžiavo Chicagoje kartu su svečiu JAV LB Centro Valdybos vicepirm. Aleksu Vaškeliu, atvykusiu iš Philadelphijos. Peržvelgti LB atlikti darbai ir aptarti ateities veiklos planai, ypač švietimo ir kultūros srityse. Didelis dėmesys kryps į rugsėjo mėnesį — Bendruomenės mėnesį. JAV LB švietimo Tarybos pirm. J. Kavaliūno prašymu planuojama šaukti LB Tarybos sesiją spalio mėnesio pabaigoje lituanistinio švietimo reikalams svarstyti. Prezidiumą sudaro pirm. Vyt. Kamantas, sekr. V. Kleiza ir vicepirminkai dr. E. Lenkauskas, dr. S. Matas ir dr. A. Razma.

• Dr. Bronius Radzivanas ir inž. Kęstutis Miklas yra naujieji JAV LB Tarybos nariai iš New Yorko vietoj pasitraukusių buvusių narių R. Kezio ir dr. I. Skeivio.

DETROIT

• Dainavos šeimos savaitė, kuri vyko rugpiūčio 13-19 d. Dainavoje šeimų skaičiumi nebuvo gausi. Atostogavo tik kelios šeimos. Jų tarpe ir Juozas Žilionis su žmona iš Clevelando. Algis Macionis Spyglis ežere sugavo 36" lydeką, svėrusią 10 svarų.

• Lithuanistinėje mokykloje mokslas pradėdamas rugsėjo 9 d. tose pačiose patalpose Redforde. Mokyklos vedėjas dr. Kęstutis Keblys, pavaduotoja — Stefa Kaunelienė.

• Richardas Kriščiūnas šį pavasarį baigė radijo, televizijos ir žurnalistikos mokslus Detroito universitete labai gerais pažymiais ir garbės įrašais Dekano sąrašuose. Tame pačiame universitete toliau tęs teisės mokslus. Lietuviams Richardas yra pažįstamas iš jo vasario 16-tos ir specialų programų paruoštų ir perduotų per radijo stotį WQRS.

Richardas yra sūnus Jonno ir Martos Kriščiūnų.

• Balso metinė rinkliava įvyks spalio mėn., o Balso seimas spalio 28 d. Lietuvių Namuose. Sudarytas Balso seimui ruošti komitetas, į kurį įeina: pirm. Kazys Ražauskas, vicepirm. Elžbieta Paurazienė. Bus sudarytos ir įvairios seimui ruošti pagalbinės komisijos.

• Žurn. Alfonsas Nakas su savo sūnumis Jonu ir Viktoru keliauja po Europą. Jo sūnūs šiais metais baigė: Viktoras Benediktinių gimnaziją pirmuoju iš 167 abiturientų ir rudenį pradės studijuoti politinius mokslus Michigano universitete Ann Arbore. Jonas baigė Oakland Universitetą ir gavo B. A. iš anglų literatūros. Atliko praktiką Lake Orion mokykloje ir įsigijo teisę dėstyti anglų literatūrą mokyklose.

• Antrasis kaimas atvyksta į Detroitą ir rugsėjo 23 duos idomų spektaklių. Antrojo kaimo programa mėgsta visi: seni ir jauni.

A. Grinius

LOS ANGELES

LOS AGELES INŽ. ARCH. "ALIAS" METINIS SUBUVIMAS

ALIAS Los Angeles skyrius, rugpiūčio mėn. 11 d., La Canada Country Klube turėjo savo metinį susirinkimą (su poniomis). Susirinkimas įvyko 1800 pėdų virš jūros ponoramiskame restorane. Suėjimą atidarė skyriaus pirm. dr. Algirdas Avižienis.

Programoje: PLIAS ir ALIAS Centro V-bos pirminkas inž. V. Vidugiris padarė pranešimą apie įvyksiantį vienuoliktąjį Inžinierių Architektų visuotiną suvažiavimą Washingtonė š.

MACHINIST A or MACHINE OPERATOR with high mechanical ability. 1st Shift. Apply 9 A.M. to 4:30 P.M. CLEVELAND REFRACTORY METAL 28850 Aurora Rd., Solon, Ohio An Equal Opportunity Employer (66-68)

PLASTIC MOLDING Manufacturer needs man with drafting and estimating experience. Should be familiar with compression and injection molding of thermoplastic materials and the tooling required. Die Cast or Thermoplastic background would be considered. Apply in person or submit resume to: BANGOR PLASTICS, INC. P. O. Box 99, Bangor, Mich. (67-73)

m. spalio mėn. 7-9 d. Suvažiavimo programa numatoma ne tik profesiniai kultūrinė, bet ir pramoginė bei turistinė: lankymas Washingtono įžymių vietų. Be to, bus Adomo Galdiko dailės kūrinių paroda ir Lietuvių Inž. Arch. mokslinių darbų paroda bei Architektūrinių "Lietuvių Bendruomenės Namai" Los Angelėje ir Inžinierių Architektų ženkliuko konkursinių darbų parodos.

Meninę programą išpildys losangelietė solistė Birutė Dabšienė. Mokslinių paskaitų tarpe preligentu bus mokslininkas dr. Arvydas Klorė skaitys paskaitą tema: "Naujausi Marso tyrimai, atlikti su Mariner IX", taip pat, architektas Edmundas Arbas skaitys paskaitą tema — "Lietuviai architektas išeivijoje" ir bus rodomi lietuvių architektų darbai skaidrėse.

G. Gustaitė, jaunimo atstovė, susirinkime padarė vaizdų pranešimą apie įvykusį Jaunimo Kongresą Chicagoje. Analizavo, kiek kongresas padarė teigiamos reikšmės ir viso pasaulio lietuvių jaunimą ir, taip pat, pastebėjo organizacinius suvažiavimo trūkumus.

Dr. Arvydas Klorė parodė filmą iš erdvės tyrinėjimų.

Suėjimo proga buvo išrinkta naujoji ALIAS Los Angeles sk. 1972-73 m. kadencijai valdyba: inž. Arvydas Vaišnys, inž. Vytautas Černius, inž. Algis Gustaitis, inž. Romas Venckus ir valdybos nariai inž. Rimtautas Petraitis ir inž. Gediminas Leskys. Senąją valdybą sudarė: dr. Algirdas Avižienis, dr. Arvydas Klorė, inž. Vytautas Tamošaitis ir inž. Montė Sudeika. (ea)

PAŠVENTINTAS KALANTOS PRISIMINIMUI KRYŽIUS

Rugpiūčio mėn. 20 d. Los Angeles skautų stovykloje pašventintas kryžius dedikuotas nesenai Lietuvoje gyvybę padėjusio ant tėvynės aukuro a. a. R. Kalantos ir visų kovotojų už laisvę amžinam prisiminimui.

Kryžių, kurio istorija prasidėjo prieš 21 metus, kartu su mūsų parapijos persikėlimu į dabartines patalpas, padovanojo nuolatinis ir nuoširdus skautų rėmėjas prel. J. Kučingis, atlikęs ir pačias šventinimo pareigas, bei atlaikęs iškilmingas mišias. Nepaprastai džiugu, kad savo tarpe turime tokius dvasiškius, kurie ne tik supranta ir atjaučia skautišką veiklą, bet ir visomis jėgomis padeda jai vystytis. Gaila, kad net kai kurie tėvai tos pareigos jausmo neturi.

Kryžiaus šventinimo proga jautrus ir patriotišką eilėrašį sukūrė O. Mikuckienė, plačios erudicijos, geros širdies ir daug darbo įdėjusi ne tik į skautišką veiklą, bet ir visam lietuviškam veikimui talkinanti ponia. Jos eilėrašty gražiai paskaitė skautė V. Butkutė.

Kryžiui pamatus ir įrašus padovanojo s. j. Matulaitis su ponia, abu idėję daug širdies į dabartinę skautų stovyklavietę. Įrašai lietuvių ir anglų kalbomis, kad ne vien tik lietuviai žinotų, kad Lietuvoje ir dabar netrūksta "Pilėnų kunigaikščių", didvyrių — padėjusių savo jaunas galvas ant tėvynės aukuro...

Iškilmingas pamaldas atlikė prel. J. Kučingis asistuojamas klieriko D. Grasska, mišių metu giedojo skautukės, kurioms pritarė gitaros ir miško paukšteliai lietuviškai čiučbėdami... Prelato žodžiai pamokslo metu, rodo, kad jis seka skautišką veiklą, žino ko

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

* MAINZE, Vakarų Vokietijoje nesenai pasirodė "Riemann Muzik Lexikon" IV tomas, 698 psl., apimties, apimęs A-K raides. Tai plačiai po pasaulį paplitusi vokiškoji muzikos enciklopedija, kurio sudėti geriausi įvairių tautų kompozitoriai beti muzikos profesoriai. Anksčiau tomoose nemažai vietos buvo skirta M. K. Čiurlioniui, J. Naujaliai, J. Karnavičiui ir kitiems anų kartų lietuviams muzikams. Nuo IV tomo pradėjus laidą papildyti leksikono redaktoriai kreipėsi į prof. J. Žilevičių Chicagoje ir prof. Venckų Lietuvoje, kad jie paruoštų šių dienų žymesniųjų lietuvių muzikų biografijas, susipažinimui pristatytų jų geresniųjų kūrinių gaidas. Tokį darbą Lietuvoje, aišku, finansiniai rėmė valstybės išdais ir ten su pinigais nebuvo jokio problemos. Tuo tarpu mūsų šalis prof. J. Žilevičius, 81 m. amžiaus, ir jo Muzikologijos archyvas esmėje išlaikomi lietuvių jėgų. Gavęs kvietimą leksikone bendradarbiauti, prof. Žilevičius numatė paruošti 35 laisvėje gyvenančių lietuvių muzikų biografijas bei pristatyti jų kūrinių fotostatus. Apskaičiavęs kad vienos biografijos paruošimas su fotostatais bei pašto išlaidomis mažiausiai kainuos apie 25 dol., prof. J. Žilevičius išsigando: iš kur jis gaus tokią sumą? Asmeniškai paprašius, pirmas į pagalbą atskubėjo tuometinis ALT pirm. inž. E. Bartkus, iš Altos kasos paskyręs 200 dol. Po ilgesnio laiko susilaukta ir 500 dol. paramos iš Lietuvių Fondo. Tie pinigai įgailino prof. J. Žilevičių darbą padaryti.

PROF. JUOZAS ŽILEVIČIUS rankose laiko vokiečių muzikos leksikono IV tomą. Šalia trys pirmieji to leksikono tomai.

Lietuvių Foto Archyvo nuotr.

Nesenai išėjusiame leksikono IV tome randame trylikos lietuvių kompozitorių biografijas bei svarbesniųjų kūrinių aprašus. Šeši iš jų — Br. Budriūnas, K. V. Banaitis, Vl. Jakubėnas, J. Gaidelis, A. Kaskas ir A. Kuprevičius atstovauja laisvėje gyvenančius ar mirusius muzikus; septyni: E. Balsys, B. Dvarionas, J. Gruodis, Juzeliūnas, J. Karnavičius, J. Karosas ir K. Klovas atstovauja Lietuvai. Tadgi, ačiū prof. J. Žilevičiui ir leksikono redaktoriams, vertingame veikalė žymiai mažiau žmonių turinti lietuvių išeivija atstovaujama nei kiek neblogiau pažįči trijų milijonų tautą, gyvenančią savo žemėje. Akylesnis skaitytojas leksikone pasigės J. Kačinsko, A. Kučino ir kitų neil-

nių muzikų. Bet kartais ir redaktorių valia bei pasirinkimas esti keisti. Žiūrėsime, kokias pavarde rasime tolimesniuose leksikono tomuose. Tuo tarpu, kad ir tiek laimėje, galime tik pasidžiaugti prof. J. Žilevičiaus pastangomis ir tomis bendrinėmis organizacijomis bei fondais, kurie jo darbą parėmė, ir šiuo atveju mes nepralaimėjome lenkynių su gyva bei kuriančia Lietuva.

* KALBANT apie Chicago lietuvių muzikinį gyvenimą, girdisi gandy, kad jaunosios kartos muzikas Alv. Vasaitis, kuris buvo pakviestas "Dainavos" ansamblio meno vadovu pareigoms, nesutiko jų eiti, nes tarnybos reikalais iškeliamas toliau iš Chicago. Kai kas užsimena, kad būsimoju "Dainavos" ansamblio vadovu gali būti pakviestas komp. D. Lapinskas arba jaunosios kartos muzikė A. Simonaitytė. Šiais metais "Dainavos" ansamblio valdybos pirmininku išrinktas ansamblio vėteranas Bernardas Vindašius. Kiek žinoma, naujosios operetės "Sidabrinė diena" gastroliniam spektakliams vadovaus muz. P. Armonas, šiuo metu gyvenąs Rochesterį, N.Y. Taip pat iš neoficialių šaltinių teko sužinoti, kad Chicago Lietuvos Opera ateinančiam sezone kartos "Fausto" operą, kurią pirmą kartą statė 1958 m. ir ta proga, šalia vyrų choro, gime ir moterų choras, vėliau sudarę Chicago Lietuvos Operos vienetą.

* ARTEJA Bendruomenės, spaudos ir radijo dienos, kurios įvyks rugsėjo 16-17 Tabor farmoje, Mich. Ta proga "Drauge" pasirodė b. kv. vedamasis, su nemažais reikalavimais: "Ar gerai, kad tokios apimties suvažiavimą ruošia ne kuris nors veiksnys, kaip mūsųose įprasta, bet patys spaudos darbuotojai — jau kitas klausimas. Bet kaip ten bebūtų, pasikalbėjimai mūsų spaudos reikalais gali būti naudingi. Tačiau, kad tokie jie būtų, reikia jų dienotvarkę atitinkama linkme pakreipti. Pagrindinis dalykas — tokio pobūdžio suvažiavimuose turėtų būti diskutuojama ne tik apie tai, ką mes iš spaudos turime gauti, bet ypač tai, ką lietuviškos centrinės ir vietinės organizacijos, o taip pat ir mūsų organizuota ir neorganizuota visuomenė turėtų mūsų spaudai duoti..."

Nurodęs tai, kad mes labiausiai turėtume rėptis naujų prenumeratorių bei skaitytojų suradimu ir visuomenės aukomis, skirtomis spaudai išlaikyti, b. kv. vedamąjį baigia šiais žodžiais: "Šiometinės spaudos ir radijo dienų ruošėjai, deja, šių klausimų į jų sudarytą dienotvarkę neįrašė. Matyt, jiems atrodo, kad tai neaktualus reikalas. Argi sunkų vežimą temiančiam arkliai reikia tikrai botago?"

Kaip daugeliui žinoma, dabartinė LŽS cv, kuriai PLB cv pavadė šiemet organizuoti spaudos ir radijo dienas, pareigose dar neišbuvo nei pilnų metų. Dabartinės LŽS cv nariai, būdami ne praetinės žmonės, o šių dienų gyvosios lietuvių spaudos nuolatiniai bendradarbiai, vos pradėję eiti pareigas, pirmiausiai išgirdo visos eilės redaktorių dažnokai kartotą šauksmą: kas prirašys mūsų laikraščius bei žurnalų puslapius, kai išmirs dabartinė spaudos bendra-

darbių karta? Todėl norėdami kuo ištikimiau patarnauti lietuvių spaudai bei redaktoriams, pirmiausia susirūpinom jaunųjų spaudos bendradarbių prieauglio paruošimu. Tam tikslui greit buvo įsteigtas Dr. P. Daužvardžio stipendijų fondas jauniems spaudos bendradarbiams ugdyti, suruoštas neeilinis spaudos balius, atnešė pirmąją tiktąstantinę pelno — pagrindinį kapitalą stipendijų fondui. Tik spėjus įsibėgėti darbe, suspėta suorganizuoti ir kursų būsimiesiems spaudos bendradarbiams paruošti, kurie prasidėjo pavasarį ir vėl bus tęjami rudenį. Jaunųjų spaudos bendradarbių paruošimo klausimas bus plačiau svarstomas ir spaudos bei radijo dienos, dalyvaujant visai eilei jų atstovų.

Esam visi mirtingi ir įvairiais darbais apkrauti žmonės. LŽS-gos cv darbui atlieka tik poilsio valandos. Bet visgi dedame visas pastangas, kiek tai nuo mūsų priklauso, šviesesnei lietuvių spaudos atečiai užtikrinti. Kai jaunųjų bendradarbių klausimas nebebus jau toks aktualus, kreipsime dėmesį į kitus reikalus, pvz. kaip užtikrinti lietuvių spaudai stipresnį finansinį stovį. Bet per metus visų dirvonų tikrai ne spėjom apimti, pradėję versti tik pirmąją vagą. Ar už tai redaktoriai turi sakyt, kad "argi sunkų vežimą tempiančiam arkliai reikia tikrai botago?"

BR. KVIKLIO dovana išeivijai ir gyvajai lietuvių tautai namuose — "Mūsų Lietuvos" keturi tomai, kuriuos išleido J. Ka-počius.

* NEPASLAPTIS, kad minėtą vedamąjį parašė vienas iš Draugo redaktorių — Bronius Kviklys. Tai tas pats žmogus, kuris lietuvių išeivijai ir karta gyvajai tautai namuose padovanojo monumentalų IV tomų veikalą Mūsų Lietuva (išleido Lietuvių Enciklopedijos leidžia J. Ka-počius), kuris turi nuostabiai turtingą lietuviškų knygų, spaudos komplektų, laiškų ir kitų lietuviškų relikvijų archyvą. Tuo savo archyvu mielai leidžia pasinaudoti studentams, rašan-tiems diplominius darbus, leidžia pasinaudoti įvairių veikalų autoriams, kuriems reikalinga dokumentinė medžiaga. Br. Kviklio archyvas bei jo lietuviška namų šiluma ne kartą yra pasinaudojęs ir rašantis šią skiltį, ir už tai jam bei šeimai reiškia gilią padėką. Bet, jei kuriais atvejais mintys ir nesutampa, juk galima papolemizuoti, toliau pasiliekant vienas kitą gerbiančiais bičiuliais.

skautybė siekia ir drąsina ir toliau eiti lietuviškai skautiška vaga ir išvystyti charakterį, kurio dabar taip trūksta gyvenime, o kurio taip reikia... Esam laimingi savo tarpe turėdami dosnų ir nuoširdų skautų rėmėją prel. J. Kučingį, dviasią keliantį kapelioną kun. R. Kasponį, kuris, deja, tuo

metu buvo ligoninėje, daug pasišventusių skautų vadų: rajono vadą s. R. Dabšį, kurs kartu su žmona Birute jau daug metų kaip neša nedėkingą pareigų jungą, jo gyvumu ir jo energija ir šios išskilmės praėjo puikiai; J. Navicką, dr. A. Avižienį, s. J. Matulaitį, P. Mironą, N. Nefą ir daugybę kitų,

kurie nuo savo šeimos pareigų atitrūkdami dirbo, nešė ir kurė stovyklą, kad mūsų jaunimas turėtų kur prisiglausti, kad turėtų savo kampelį su lietuviškais kryžiais, su lietuviškais papročiais. Kad mūsų jaunimas jaustųsi, kad jie turi mažą Lietuvos kampelį.

V. Irl.

WANTED JOURNEYMAN or 1ST CLASS SKILLED HORIZONTAL BORING MILL OPERATORS 1st & 2nd shifts. Job shop experience necessary and be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Over time, fringe benefits. BOEHLEN TOOL CO. Cleveland, Ohio 216-651-0428 (66-69)

TURRET LATHE W&S No. 3 Must quality on precision set-up from Blue Prints and operate. 2d shift. ZAGAR, INC. 24000 Lakeland Blvd., Euclid, O. (65-69)

MACHINE BUILDERS TOOL INSPECTORS BORING MILL OPERATORS Immediate openings for personnel with special machine tool experience. Excellent wages, excellent fringe benefit program. XLO Parker Co. 2280 W. GRAND RIVER HOWELL, MICHIGAN An Equal Opportunity Employer (66-68)